

lev

LEV BLADET NR. 3. MAJ 2017

Drømme
forandrer liv

Landsforeningen
LEV

UDVIKLING FOR UDVIKLINGSHÆMMEDE

FOKUS

12

Styrket
retssikkerhed
for de få

LÆS OGSÅ

26

Fokus på
miljøskifte

»Alle har ret til et fedt højskoleophold«

Her bliver
ALLE
set og hørt

Venskaber, oplevelser og udfordringer

Slanke- linjen

Livsglæde
Spis sundt
Dyrk sjov motion

Den praktiske linje

er bl.a.
Have og Natur
Cykelværksted
IT- og
medieværksted

STU

Klar til at flytte
hjemme fra
Leve sundt og
selvstændigt

Højskole er også

Friluftsliv
Musik · Drama
Billedkunst

Djurslands Folkehøjskole

En højskole for alle - også for udviklingshæmmede

www.djfh.dk

Drammelstrupvej 15 · Tirstrup · 8400 Ebeltoft · Telefon: 87 52 91 20 · post@djfh.dk

indhold

- 4 Kort nyt**
- 5 Leder** – LEV sætter fokus på ensomhed med ny kampagne
- 6 Pletskuddet**
– Lokale foreninger og mennesker med udviklingshæmning mødes
- 11 LEVs sommerhuse** – Hold sommerferie i naturskønne omgivelser
- 12 Ny servicelov** – Styrket retssikkerhed for de få
- 15 Ny LEV-kampagne** – Ingen med udviklingshæmning må være alene
- 18 Drømme forandrer liv** – Vaner vendes på hovedet i Aalborg
- 26 Fire forbehold for miljøskifte** – Og LEVs svar på dem
- 30 ULF's borgervejledere giver af sig selv**
– Lotte giver sine helt personlige erfaringer videre
- 34 LEV på Folkemødet 2017**
- 36 Tour de Bornholm** – Nye kræfter fører løbet videre
- 41 Oswald og fortolkningsrummet** – En historie fra den kommunale verden
- 45 LEV landskonference**
– Om beskyttet beskæftigelse, aktivitetstilbud og miljøskifte
- 47 Kort nyt**

Venteliste på ni år på botilbud i Esbjerg

Det kan tage helt op til ni år for en borger med handicap at få tildelt en plads på et botilbud i Esbjerg Kommune. Ifølge Jydske Vestkysten var der i starten af april 20 borgere på venteliste til et botilbud eller bofællesskab i kommunen. Ud af dem har 12 ventet i mellem fire og ni år.

Ifølge formand for Social & Arbejdsmarkedsudvalget, Henrik Vallø (Borgerlisten), kan problemstillingen koges ned til et simpelt spørgsmål om kroner og ører. Han erkender dog, at ni års ventetid på et botilbud ikke er godt nok.

Avisen har også talt med LEVs politiske konsulent, Thomas Gruber, som siger: "Esbjerg Kommune overholder ikke reglerne. Det er jeg ikke et øjeblik i tvivl om." Det siger han med henvisning til to udtalelser fra Statsforvaltningen i 2012, der stammer fra klager om lignende ventelister i Aarhus og Randers Kommune. Her er Statsforvaltningen nået frem til, at ventelisten er i strid med kommunernes principielle forsyningspligt. Det er kun tilladt at lade borgerne vente i "en kortere periode" på et egnet botilbud.

Statsforvaltningen slog dengang fast over for Aarhus Kommune, at manglende bevillinger ikke er en undskyldning. Det har nu fået Henrik Vallø til at udtale til Jydske Vestkysten, at kommunen "gennemgår ventelisten med en tættekam for at se, om der er nogle med et akut behov, vi ikke har tilgodeset. Jeg tager det selvfølgelig også med til budgetforhandlingerne med det argument, at vi her har noget, der er piskende nødvendigt at gøre noget ved."

Esbjerg Byhistorisk Arkiv

Minister vil hænge kommuner "til tørre"

Socialminister Mai Mercado (K) vil bede Ankestyrelsen udarbejde, hvad hun kalder en "tørresnor", der viser omgørelsesprocenter og antal klagesager i forhold til kommunernes indbyggertal på socialområdet.

Det har hun meldt ud, efter det kom frem, at Ankestyrelsen fra 2013 til 2016 afgjorde, at mindst en tredjedel af de afgørelser, borgerne klagede over inden for beskæftigelses- og socialområdet, skulle ændres.

Med en offentlig liste, der viser, hvilke kommuner der klarer sig bedst og værst, håber formand for Danske Handicaporganisationer, Thorkild Olesen, på bedre sagsbehandling over tid: "Der kommer ikke nødvendigvis flere klager, men borgerne kan se, at der er kommuner, der kan finde ud af det, og det kan måske højne standarden og vise, at der er andre måder at gøre det på," siger han til dr.dk. De svageste grupper med handicap, som ikke selv kan klage og heller ikke har nogen til at klage for sig, hjælper ministerens tiltag ikke umiddelbart. Dem vil Thorkild Olesen gerne have, at det kommunale tilsyn bliver bedre til at hjælpe. Det er planen, at "tørresnors-listen" skal ligge på enten Ankestyrelsens eller Børne- og Socialministeriets hjemmeside og offentliggøres én gang om året.

Et fælles ansvar: Ingen mennesker med udviklingshæmning må være alene!

Der er heldigvis rigtig mange mennesker med udviklingshæmning, som får støtte og omsorg fra deres familie og venner. Hver dag yder forældre, søskende og andre en kæmpe social indsats. Men det er ikke alle mennesker med udviklingshæmning, som er så heldige. Alt for mange har et svagt eller slet intet netværk og befinder sig i en meget udsat livssituation - både i forhold til deres generelle livskvalitet og i forhold til en meget sårbar retssikkerhedssituation i samspillet med kommunen. De har stor risiko for at blive ensomme: Undersøgelser viser en tydelig sammenhæng mellem omfanget af funktionsnedsættelsen og risikoen for ensomhed: Jo større handicap, jo større risiko for ensomhed.

Denne særligt udsatte gruppes retssikkerhed er truet. De skal have styr på mange forhold omkring deres ret til forskellige kommunale ydelser, de skal kunne forstå en kommunal afgørelse, de skal kunne klage og anke over en forkert afgørelse - forhold de færreste mennesker med udviklingshæmning på egen hånd kan overskue. Der er få i denne gruppe, som er medlemmer af LEV, og det er de færreste, som vil have forudsætninger for og ressourcer til for eksempel at kontakte vores telefonrådgivning.

Den manglende retssikkerhed for lige netop denne gruppe kan man læse mere om her i bladet i artiklen om "Styrket retssikkerhed med ny service-lov - men for de få". I den verserende revision af servicelovens voksenparagraffer bliver lige præcist de dårligst fungerende mennesker med udviklingshæmning overset i forbindelse med en indførelse af en såkaldt varslingsperiode for centrale kommunale afgørelser.

I LEVs daglige arbejde i kredsene, i de tilsluttede foreninger, i sekretariat, hovedbestyrelse og forretningsudvalg arbejder vi konstant for at sikre livskvalitet og rettigheder til alle mennesker med udviklingshæmning. Men vi kan gøre endnu mere i forhold til gruppen med de svageste netværk. Her har vi alle en særlig forpligtelse, og jeg synes, at LEV har en helt særlig opgave. Også selvom det jo nok er de færreste i den mest udsatte gruppe, som er medlemmer hos os. For hvis ikke LEV arbejder for denne gruppe menneskers ret til en værdig tilværelse, hvem gør så?

Derfor iværksætter LEV et pilotprojekt i maj og juni, hvor vi vil ringe til cirka 1000 af vores familiedlemmer, for at høre, om de vil bakke op med en ekstra økonomisk støtte i forhold til forskellige indsatser for denne udsatte gruppe.

Midlerne vil blive brugt både lokalt og centralt: Lokalt til at bakke op om forskellige initiativer, der skal forbedre denne gruppes livskvalitet: Aktiviteter, besøgsvenner, fester, ture, dannelse af støttegrupper, frivilligvenner osv. osv. Centralt vil en del af midlerne fra bidragskampagnen blive anvendt til at arbejde for en styrkelse af retssikkerheden for denne udsatte gruppe.

Jeg håber, at mange vil bakke op om vores kampagne, så vi kan arbejde endnu hårdere for, at ingen mennesker med udviklingshæmning forbliver alene!

AF ANNI SØRENSEN,
LEVS LANDSFORMAND

*Jeg håber, at
mange vil bakke
op om vores
kampagne, så
vi kan arbejde
endnu hårdere
for, at ingen
mennesker
med udviklings-
hæmning
forbliver alene!*

Pletskuddet

Nyt LEV-koncept skal få foreninger og mennesker med udviklingshæmning til at mødes om konkrete aktiviteter. Første spadestik blev taget i Varde, hvor foreningen KunstLab inviterede til fotokunst og fingermaling i KulturSpinderiet

24-årige Kasper Vind Jensen fra Ansager er glad for at fotografere. Normalt går han mest op i natur- og landskabsbilleder, og den slags motiver er der masser af i en landsdel med åbne vidder og højt til himlen.

Og 69-årige Hans V. Pedersen fra Ølgod kan godt lide at tegne og har en gang udstillet tre billeder i København. Det var enkle motiver – streger tegnet efter en lineal – som nu hænger hjemme på hans væg.

Ud over at de to vestjyder begge har en kreativ åre, har de også udviklingshæmning. Og for nylig var de blandt de første, der var med til at realisere en helt ny idé, Landsforeningen LEV dette forår er begyndt at folde ud.

VIL GERNE VÆRE DYGTIGERE

Ideen har fået overskriften "Aktivt Fritidsliv" og går i al sin enkelhed ud på at lade udviklingshæmmede og foreninger møde hinanden gennem de aktiviteter, den enkelte forening tilbyder.

Og det var netop, hvad Kasper og Hans gjorde, da de sammen med Lotte Danielson, Laila Møller og Laila Matthiesen – alle fem fra Varde Kommunes sociale paraply Samstyrken – besøgte foreningen KunstLab på KulturSpinderiet i Varde.

Her mødte de den pensionerede gymnasielærer Birthe Gawinski og den pensionerede skolelærer Bjørn Thomsen, der udfordrede dem med fotokunst og fingermaling og præsenterede dem for en forening, hvor helt almindelige mennesker med hang til kunstnerisk udfoldelse kan være kreative, holde små udstillinger og hygge sig med drømmekage og kaffe.

Kasper havde som den eneste af de fem meldt sig til fotoseancen og havde medbragt sit eget Canon 1300D-kamera, som han ikke kun bruger, når han fotografere i naturen. Han er også fast fotograf for Samstyrkens butik i Ølgod og opdaterer hver fredag Facebooksiden med nye billeder om aktuelle tilbud. - Men jeg vil gerne være dygtigere og lære mere om, hvordan kameraet fungerer, sagde han, da han sad over for Birthe Gawinski og hun viste ham nogle af sine billeder.

GÅ EFTER BLÅ MOTIVER

Hun går mest op i skæve vinkler og kunstneriske motiver, og det skinnede også igennem, da hun sendte Kasper ud i Vardes gader med en bunden opgave: - Du skal fotografere noget, der er blåt, fordi det er din yndlingsfarve. Og så skal du tage nogle billeder, hvor jeg *ikke* kan genkende det, du har fotograferet, sagde hun.

Kant og skraldespand - fotograferet af Kasper Vind Jensen

Den udfordring greb Kasper uden tøven. Og efter en time med blikket rettet stift mod spændende motiver havde Kasper skudt både halve skraldespande, kvarte kantsten og kølerhjelme på blå biler. Og Birthe Gawinski var tydeligt imponeret, da hun blæste resultatet op på sin computerskærm:

- Hvor er der altså bare mange gode billeder imellem, sagde hun.
- Hvor har det været sjovt, svarede han.

MALERIER UDSLILLES

Imens var de fire andre i fuld gang med at farvelægge de tegninger af skolebørn i helfigur, som Bjørn Thomsen havde gjort klar til dem. Resultatet skal indgå i KunstLabs sommerudstilling, og dette ekstra krydderi faldt i god jord hos Hans.

- Det er sjovt, der er så mange, der skal se på vores malerier, sagde Hans, mens han tryllede med farverne og forsøgte ikke at gå i vejen for Lotte, Laila og Laila:
- Jeg kan godt lide at male. Det er dejligt afstressende, men også rarest, når jeg er hjemme hos mig selv. Jeg kan bedst lide at arbejde med abstrakte motiver og male på et lærred, men det er da fint at prøve det her, sagde Laila Møller.

SÆNKEDE PARADERNE

Birthe Gawinski er ikke bare bidt af fotokunst. Hun er også formand for KunstLab, og hun kan godt lide tanken om, at foreninger og mennesker med udviklingshæmning mødes.

- Selve ideen fejler ikke noget, men jeg skulle lige tænke mig om et par gange, da jeg blev spurgt, om vi ville være med til at arrangere disse workshops. Vi ved jo ikke så meget om udviklingshæmmede, og så kan man godt blive lidt usikker. Men det beroligede mig, da jeg hørte, at deltagerne har hjælpere med, sagde Birthe Gawinski.

Hun underviser i forvejen ungdomsskolens elever i abstrakt foto, og hun ramte lige i plet, da hun sagde farvel til Kasper med helt sænkede parader.

- Hvis du har lyst og måske kan skaffe et par stykker mere, kan vi garanteret godt finde ud af at mødes igen og lave et par kurser, sagde hun.
- Det lyder altså godt, svarede han med et smil.

Kasper Vind Jensen fotograferer kant

Birthe Gawinski og Kasper Vind Jensen

Vi planter et frø

- I LEV oplever vi generelt en stor velvilje, når det handler om at inkludere mennesker med særlige behov i foreningslivet. Men der er stadig eksempler på barrierer, som betyder, at inklusionen bliver bremset en smule.

Sådan formulerer LEV-konsulent Karen Rahlf Jensen tankerne bag konceptet "Aktivt Fritidsliv", som hun har været med til at udvikle.

De barrierer, hun henviser til, udspringer ofte af, at de frivillige i foreningerne tror, det kræver særlige kompetencer at tage imod udviklingshæmmede og derfor afstår fra at forpligte sig for meget.

- Med det nye koncept gør vi det i små bidder. I stedet for langstrakte forløb fokuserer vi på korte forløb med workshops, som er overskuelig for den enkelte forening og den enkelte instruktør. Man kan sige, at vi planter et frø og håber, det både spirer og slår rod, siger Karen Rahlf Jensen.

Projektet er finansieret af midler fra Kelstrup Fonden, og med start i Varde foldes det nu ud i otte syd- og sønderjyske kommuner. Herefter kigger LEV på erfaringerne og håber, frøet kan sprede sig til hele landet.

Lotte Danielsen med sit mesterværk, der skal udstilles

Længe leve mangfoldigheden

- Forskellighed i fællesskab gør stærk. Derfor er vores motto "Mangfoldigheden længe leve", og derfor har vi engageret os i samarbejdet med LEV og udviklingshæmmede borgere fra Samstyrken.

Ditte Maj Sjørsløv fra KulturSpinderiet i Varde er ikke i tvivl om, at projektet "Aktivt Fritidsliv" kan udvikle sig til noget frugtbart.

- Borgerne fra Samstyrken får mulighed for at blive integrerede i det lokale kulturliv, og de lokale kulturaktører får mulighed for at dele deres kulturarbejde med en ny målgruppe. På den måde bliver de også udfordret, siger Ditte Maj Sjørsløv.

Ud over de workshops, der allerede er planlagt med KunstLab og 7-kanten, arbejder hun på at skabe flere aktiviteter som eksempelvis et forløb koncentreret om musik og samspil og – måske – med en afsluttende koncert.

Laila Møller, der foretrækker at male på lærred

KARISE EFTERSKOLE www.kariseefterskole.dk

For elever med særlige læringsforudsætninger

KARISEUDDANNELSEN www.kariseuddannelsen.dk

STU - Helhedsorienteret særlig tilrettelagt uddannelse

FORKANTEN www.forkanten.dk

Et inkluderende botilbud

KULTURHUSET LEOPOLD www.kulturhusetleopold.dk

Beskæftigelses tilbud - Socialøkonomisk virksomhed

FLOW

& HELHEDSPÆDAGOGIK

Ideen bag "Karisefonden" er, at de 4 institutioner med udgangspunkt i fælles værdigrundlag vil danne rammen om det pædagogiske arbejde, der leder de unge fra efterskolen gennem den særligt tilrettelagte uddannelse, til et aktivt og ligeværdigt voksenliv.

Institutionernes tætte samarbejde og fælles værdigrundlag sikrer et trygt og sammenhængende flow mellem institutionerne og overgangen fra ung til voksen.

en fælles vej
til voksenlivet

Hold din ferie i et af LEVs sommerhuse

Var det noget med en hyggelig ferie på Falster, i Vestjylland eller Nordjylland i naturskønne omgivelser? Så overvej at booke et af LEVs sommerhuse. Alle sommerhusene er specielt indrettede for mennesker med handicap.

MARIELYST, SYDFALSTER

– stor naturgrund i et attraktivt sommerhusområde.

LØNNE, VESTJYLLAND

– topmoderne sommerhus med adgang til stort badeland.

HALS, NORDJYLLAND

– attraktivt ferieområde på en dejlig naturgrund.

VIG LYNG, VESTSJÆLLAND

– i det skønne Odsherred ligger Strandhuset blot få hundrede meter fra vandet.

Læs mere om sommerhusene,
og hvordan de bookes, på lev.dk

Styrket retssikkerhed med

NY SERVICELOV

– men for de få

Reformen af servicelovens voksenbestemmelser indeholder en vigtig nyskabelse. I relation til et mindre antal kommunale afgørelser indføres en minimums-varslingsperiode på 14 uger før afgørelsen træder i kraft. Det er et vigtigt skridt i den rigtige retning. Men alt for få ydelsestyper bliver omfattet af varslingen. Tilbage står problemet med de mange kommunale afgørelser, som er forkerte, men som der aldrig klages over

AF THOMAS GRUBER, POLITISKE KONSULENT I LEV ■

Folketinget behandler henover april og maj måned den lov, som udmønter forliget om ændring af servicelovens voksenbestemmelser. Og alt tyder på, at der kommer til at stå et enigt ting bag reformen.

Den brede enighed om lovforslaget afspejler, at der skete markante ændringer i forbindelse med de politiske forhandlinger i løbet af oktober og november sidste år. I det oprindelige udspil fra regeringen var der således lagt op til store og markante forringelser i form af

et såkaldt indsatskatalog, som kombineret med et udvidet kommunalt skøn havde medført klare rettighedstab for mennesker med handicap – ikke mindst mennesker med udviklingshæmning. Indsatskataloget blev heldigvis forhandlet ud af reformen, og det samme gjorde det udvidede kommunale skøn.

Et af de afgørende nye elementer i lovforslaget om ændring af serviceloven er indførelsen af et såkaldt minimumsvarsel i forhold til kommunale afgørelser på 14 uger. Varslingen betyder kort fortalt,

at en kommunes afgørelse om væsentlig forringelse eller fratagelse af en ydelse først træder i kraft 14 uger efter, at afgørelsen er truffet og meddelt borgeren. Der indføres samtidigt en ekstra hurtig behandling i Ankestyrelsen – et såkaldt 'fast track' – og dermed skulle borgeren i mange tilfælde kunne nå at indgive en klage og få den behandlet i Ankestyrelsen, inden afgørelsen træder i kraft.

Der er ikke tale om egentlig opsættende virkning, men i praksis vil varsling ofte

virke på samme måde. Borgeren mister først sin ydelse efter, at han eller hun har haft mulighed for at få kommunens afgørelse prøvet i Ankestyrelsen.

Tanken med varsling af kommunale servicelovsafgørelser er at beskytte borgeren mod det, man kunne kalde spekulative kommunale afgørelser. Kommunen har nemlig ikke længere udsigt til at spare udgiften til ydelsen i ankeperioden.

Nyskabelsen med et minimumsvarsel er et vigtigt fremskridt. Minimumsvarslingen anerkender, at det er urimeligt, hvis en borger frakendes hjælp, som det efterfølgende viser sig, at Ankestyrelsen beslutter, at han eller hun faktisk havde ret til. Dette anerkendte LEV også i sit hørings svar på lovforslaget: "LEV er positive over for forslaget om minimumsvarsel med opsat virkning på 14 uger i forhold til servicelovens §§ 95, 96, 98, 114, samt §§ 32, 36 og 42. For borgere, som benytter disse specifikke ydelser, og som har forudsætninger for at indgive en klage over en afgørelse, er der tale om en klar styrkelse af retssikkerheden. Varslingsbestemmelsen betyder således, at de eksisterende kommunale incitamentter til at træffe grænsesøgende afgørelser reduceres, hvilket er positivt."

ALT FOR FÅ PARAGRAFFER

Men der er et alvorligt problem med den varslingsmodel, som lovforslaget lægger op til. Det er nemlig et meget beskedent antal paragraffer, som er medtaget og som dermed giver borgeren krav på varsling. Som det fremgår af citatet fra hørings svaret, så er det blot ydelser efter syv paragraffer i serviceloven, hvor borgeren har krav på et 14-ugers varsel (BPA, døvblinde-kontaktperson mv).

Udvalget af ydelser, hvor der skal gives varsling, begrundes i forslaget med, at det har indgribende betydning for borgeren at miste netop denne type ydelse. Denne begrundelse bør føre til, at også beskyttet beskæftigelse efter § 103, aktivitets- og samværstilbud efter § 104 samt socialpædagogisk bistand efter § 85 bliver omfattet af varslingsbestemmelsen, mener LEV: "Fælles for ydelser efter § 85, § 103 og § 104 er, at de typisk

anvendes af en gruppe meget udsatte borgere, herunder mange udviklingshæmmede. For langt de fleste i denne målgruppe vil forringelser i disse tre typer tilbud have meget 'indgribende betydning' for trivsel og livskvalitet – helt tilsvarende de ydelser, som forslaget har medtaget i varslingsbestemmelsen. LEV savner derfor en begrundelse for, hvorfor disse ydelser ikke er medtaget i varslingsbestemmelsen – og anbefaler på det kraftigste, at de medtages i det endelige forslag."

Minimumsvarslingen anerkender, at det er urimeligt, hvis en borger frakendes hjælp, som det efterfølgende viser sig, at Ankestyrelsen beslutter, at han eller hun faktisk havde ret til.

Der er ikke noget, som tyder på, at regeringen lytter til anbefalingen i LEVs hørings svar. Derfor er konklusionen nok først og fremmest, at der er grund til at glæde sig over, at varslings-princippet anerkendes og kommer med i serviceloven. Herfra skal der så arbejdes for at udvide de paragraffer, som er med.

INTET FOR DEM, SOM ALDRIG KLAGER

Men måske er det væsentligste problem med regeringens forslag til styrkelse af retssikkerheden, det som slet ikke nævnes, nemlig de mange forkerte kommunale afgørelser, som aldrig påklages – og som dermed aldrig kommer til behandling i Ankestyrelsen.

Daværende social- og indenrigsminister, Karen Ellemann, sagde på et åbent samråd i Folketingets socialudvalg den 17. december 2015: "Vi [regeringen,

red.] mener, der er et behov for, at vi får gennemført en reform af servicelovens voksenbestemmelser. En reform, som både indeholder en mærkbar forenkling og afbureaukratisering af loven, men jo også en ændring, som indeholder et styrket fokus på lige præcis det, der er kernen her, borgernes retssikkerhed. Det viser denne her praksisundersøgelse med al tydelighed, at der er behov for."

Den praksisundersøgelse, som Ellemann henviser til, blev udsendt i november 2015, og den viste et alarmerende højt antal fejl og mangler i kommunale afgørelser vedrørende en række ydelsestyper, herunder eksempelvis socialpædagogisk bistand til blandt andre udviklingshæmmede. Praksisundersøgelsen gennemgik kommunale afgørelser, som ikke var blevet påklaget – og altså ikke behandlet i Ankestyrelsen. I hele 40 procent af kommunernes afgørelser var der alvorlige fejl og mangler.

Forslaget til en ændret servicelov indeholder imidlertid intet, som reelt understøtter de flotte løfter fra ministeren på samrådet i socialudvalget. Intet i lovforslaget tager fat på problemet om den ringe retssikkerhed for det kæmpe store flertal, som aldrig klager over en afgørelse fra kommunen – uanset at der tydeligvis er god grund til det. Herunder ikke mindst en stor gruppe voksne med udviklingshæmning, som ikke kan varetage deres retssikkerhed på egen hånd, og som ikke har nogle til at hjælpe dem med eksempelvis at klage over en kommunal afgørelse.

Det er skuffende, og vel egentlig en slags løftebrud. LEV vil derfor udvikle både nationale og lokale initiativer, der synliggør retssikkerhedsproblemerne for LEVs målgruppe – og komme med eksempler, der viser, hvordan man kan imødegå det i praksis.

FLREKLAME

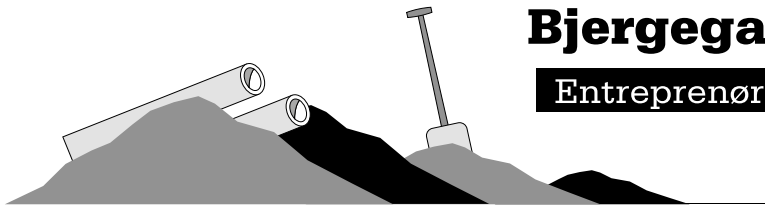
Agerbakken 21 · 8362 Hørning · Tlf. 7022 1870 · fl@flreklame.dk

**NAVNE
LAPPER®.dk**

**AARS BO
GODT**

Det er godt at

www.aarsbo.dk

Bjergegaard & Ottesen

Entreprenør og aut. kloakmester

Telefon 8657 2175

V. Viggo Ottesen
Industrivej 47, Stilling
www.bjergegaard-ottesen.dk

se menukort samt mere om os på www.cafe-liv.dk

Dejlig hjemmelavet mad

Nyd den i vor hyggelige og anderledes café, eller tag med hjem.

- * kaffe, the, kakao * lagkage & skærekager
- * sandwich * tærter * lasagne * smørrebrød
- * Varme- & kolde retter -samt meget meget mere.....

DAGENS RET
kr. 65,-

GOURMET AFTEN

hver tirsdag og torsdag aften
2 retter kr. 199,- 3 retter kr. 249,-
Bestilling fredagen før er nødvendig

Café Liv

Åbningstider:

Tirsdag, onsdag & torsdag: kl. 10.00 - 19.30
Fredag kl. 10.00 - 14.00

Hovedgaden 18 - 4270 Høng - tlf. 2310 5051

INGEN MED UDVIKLINGS- HÆMNING MÅ VÆRE ALENE

Målet med indsamlingen er at skabe økonomisk grundlag for, at LEV kan styrke arbejdet for mennesker med udviklingshæmning, som er i fare for at blive alene og glemt.

I maj og juni måned starter LEV en kampagne, hvor en mindre del af LEVs medlemmer bliver ringet op og spurgt, om de vil give en regelmæssig donation. Målet med indsamlingen er at skabe økonomisk grundlag for, at LEV kan styrke arbejdet for mennesker med udviklingshæmning, som er i fare for at blive alene og glemt.

LEVs medlemmer repræsenterer formentlig under halvdelen af alle mennesker med udviklingshæmning i Danmark. Det er de heldige med et stærkt netværk, der kan hjælpe med at kæmpe for deres sag. Men rigtig mange udviklingshæmmede er desværre ikke så heldige. De har ikke noget netværk, og de risikerer at blive glemt og sidde alene. Det betyder både risiko for dårlig livskvalitet og stor sårbarhed i forhold til deres retssikkerhed i samspillet med kommunen. Dem vil LEV gerne gøre mere for.

Indsatsen vil både ske på landsplan og i LEVs lokale kredse. Det handler om at påvirke landspolitikere til at tage et særligt ansvar for denne gruppe borgere – og om at starte lokale aktiviteter, der understøtter samvær og nye venskaber.

Donationen fra dem, som bliver ringet op er selvfølgelig helt frivillig. Og ønsker du på et tidspunkt ikke længere at donere, skal du blot gøre opmærksom på det. Du kan også ringe til sekretariatet på tlf. 3635 9696 eller sende en e-mail til lev@lev.dk og give besked om, at du ikke vil donere. Donationen er desuden fradragsberettiget.

Opringningerne foretages af firmaet All Ears, som er en socialøkonomisk virksomhed, der blandt andet beskæftiger mange mennesker med synshandicap. I løbet af samtalen vil de også opdatere dine medlemsdata, og hvis du ønsker at donere, vil du blive bedt om at give dine kontooplysninger. Dette er helt uden risici og i overensstemmelse med al lovgivning. Som yderligere sikkerhed bliver alle samtalerne optaget og gemt i fire uger til internt brug.

Hvis du er i tvivl om noget vedrørende kampagnen, kan du ringe til en særlig hotline, som etableres i forbindelse med kampagnen på tlf. 2212 6525 hele døgnet.

På side 12 i dette blad kan du læse mere om et af de store retssikkerhedsmæssige problemer i forhold til mennesker med udviklingshæmning. Det drejer sig netop om dem, som ikke klager over en kommunal afgørelse, fordi de overhovedet ingen chancer har for at gennemskue den og heller ikke har nogen til at hjælpe sig med at klage.

STU på Synscenter Refsnæs

Kontakt: Berit Houmølle Souschef • Områdeleder - Skole og Specialrådgivning
Kystvejen 112 • 4400 Kalundborg • Tlf.: +45 5957 0257
Mobil: +45 6062 1115 • E-mail: synscenter-refsnaes@regionsjaelland.dk

Målerettede unge med synsnedsettelse eller blindhed med yderligere funktionssættelser

Unge på STU udvikler deres personlige, sociale og faglige kompetencer i et ligeværdigt og udviklende miljø sammen med andre unge STU undervisningen foregår med synskompenserende hjælpemidler og indeholder bl.a. praktikophold samt afklaring af ressourcer - alt efter individuelle behov.

Synscenter Refsnæs tilbyder også Botilbud som forbereder den unge til det gode voksenliv.

Weekendferie i Danmark for hele familien!

Aktiviteter

Tropisk badeland, skøn natur, sports-hal, restauranter og meget mere!

Ferie hos Dayz by Landal er altid:

- ✓ Fri adgang til badeland og legeland
- ✓ Valgfri ankomst- og afrejsedag
- ✓ Slutrengøring inkluderet
- ✓ Eget feriehus med gratis WiFi

Se mere og book på dayz.dk eller ring på tlf. 70 23 20 30

topmoderne
og helt
nyrenoverede
huse

Førsteklasses ferie...

Feriebyen ligger midt i naturen og kun 100 meter fra Grenaa Strand. Hele feriebyen er til mindste detalje indrettet med henblik på at lette opholdet for mennesker med særlige behov.

Vær lidt gode ved jer selv og nyd en miniferie i juni måned
Fx 3 overnatninger for op til 5 personer kr. 2.930,-

*Prisen gælder frem til den 23. juni og er inkl. slutrengøring.
El og varme afregnes efter forbrug.*

Dronningens Ferieby 1
DK-8500 Grenaa
Telefon +45 87 58 36 50
post@dronningensferieby.dk
www.dronningensferieby.dk

Ferie uden forhindringer

Rummelige og funktionelle feriehuse

- » Soveværelse med 2 elevations-senge
- » Badeværelse med gulvvarme, fastmonteret badebænk og flere hæve/sænke funktioner
- » Værelse med udtræks seng (140 cm) og en køjeseng ovenover
- » Stue/køkken: Gulvvarme, hæve/sænke spisebord og køkkenbord
- » Gæstetoilet og gang
- » Terrasse med havemøbler
- » Egen P-plads

Hjælpemidler kan bestilles.
5 huse har loftlift.

Ferielejre for alle – Det giver mening

Alle har ret til gode ferieoplevelser. FamilieNet udbyder i alt otte årlige Ferielejre i skolernes ferieperioder. Ferielejrene er et landsdækkende tilbud for ALLE børn og unge i vores samfund – med handicap eller ej.

Ideen er, at den enkelte deltager gennem en række af positive og udfordrende aktiviteter og oplevelser i løbet af ugen, får en større forståelse, både for egne, men også for sine medmenneskers muligheder og ønsker i livet.

Vurderingen af, hvornår en aktivitet på ferielejrene er en succes beror på, i hvilket omfang det lykkes at engagere alle deltagere i aktiviteten – ikke nødvendigvis med samme indsats, men således at alle bidrager med en nødvendig del til helheden. Det opleves som en stor succes, når den enkelte deltager oplever glæden ved at overskride nogle personlige grænser for, hvad der hidtil har været muligt – og når alle føler sig som en betydelig del af fællesskabet. Ferielejrene er for børn/unge i alderen 6-18år og Unglejr for unge i alderen 16-25år.

Se mere på vores hjemmeside og kontakt os gerne og få svar på spørgsmål

Kontaktoplysninger: Pindstrup Centret • Johs. F. la Cours Allé • 8550 Ryomgård
post@familienet.dk • Tlf.: 86 39 61 11

Fællesskab

Venskab

www.FamilieNet.dk
www.facebook.com/FamilieNet

Stjerne-
stunder
for alle

 FamilieNet.dk

Drømme

FORANDRER

LIV

Stil nogle anderledes spørgsmål, vend vaner på hovedet, se på det borgeren kan og brug det i nye sammenhænge, grib det spontane. Der er mange måder at gøre "det rigtige" på i forhold til mennesker med udviklingshæmning – men først og fremmest handler det om at finde ind til folks drømme. Udviklingsprojektet Livskraft i Aalborg har været med til at åbne op for det – og sendt en stille flodbølge gennem alle kommunens tilbud for voksne med udviklingshæmning. Resultatet er, at drømmene øger livskvaliteten, fordi de skubber positivt til det, man allerede kan, og det man kan lære

FØRSTE LEVENDE BILLEDE - JENS AASTRUP, PÆDAGOG PÅ BOTILBUDET VESTER HASSING FORTÆLLER:

- Jeg vil gerne fortælle om Gitte og hendes selvstændighed. Gitte er meget selvhjulpne, men når ofte ikke på toilettet om natten. Så hun får våde blebukser. Hun har fået en ringklokke ved sin seng, så hun kan ringe efter en nattevagt. Hun har bare aldrig benyttet sig af den. Så jeg talte med Gitte om selv at stå op om natten. Jeg foreslog, at en nattevagt kunne komme og kalde på hende. Men det ville hun ikke have. Men hun ville godt selv stå op. Så nu står Gitte selv op om natten – eller tisser i bleen og går selv ud og skifter den. Gitte er rigtig glad for det. På sigt er målet, at hun helt skal slippe for blebukserne.

- Fantastisk at du italesætter det. Muligheden har jo været der hele tiden. Hvorfor går hun ikke ud på toilettet? siger en af de andre pædagoger om bordet.

- Det er kommet, fordi Livskraft er sat i søen. Det har givet en masse refleksion, siger en tredje.

NÆSTE LEVENDE BILLEDE – SUSANNE BROBERG, PÆDAGOG PÅ BOTILBUDET VESTER HASSING FORTÆLLER:

- Anni ville gerne til bal. Men der var ingen muligheder i vores nærområde. Så opdagede jeg, at der var Kandisfest i Løgstør. Jeg tænkte over, om hun nu kunne. Var det det værd? Men jo, du skal til bal, hvis du vil! Der er bare det ved det, at Anni er 85 år, og det er i Løgstør, hvordan kommer vi dertil? Taxi? Jeg talte med en kollega, og det viste sig, at der var flere, som gerne ville til fest. Og vi kom til fest. I vores bus. Det var en utrolig oplevelse. Anni lavede simpelt hen op. Hun hyggede sig. Kørte rundt og var oppe på scenen. Hun blev også fotograferet med Kandis-Johnny. Hun snakkede hele vejen hjem og var slet ikke træt næste dag. Jeg har lavet en planche med hende her i weekenden.

Susanne holder en planche i A3-størrelse op, hvor der er fotos fra festen og lidt tekst om, hvad der skete.

- Jeg har lært af det at være bevidst om at lytte til, hvad de virkelig gerne vil. Ikke bedømme på tidligere handlinger. Ikke dyrke fortiden. Men med godt fodarbejde kan man komme mange problemer til livs på forhånd. Vi er blevet bedre til at se mulighederne hos brugerne, hvor vi før så begrænsninger. Nu prøver vi! Fokus på drømmen! Hvis der er en drøm, så skal de dæl'me have lov. Vi kan ikke tillade at være begrænsende på borgerens vegne, siger Susanne Broberg.

TREDJE LEVENDE BILLEDE – HELLE THOMSEN, PÆDAGOG PÅ BOTILBUDET VESTER HASSING FORTÆLLER:

- Jeg tog vores spørgeguide "her er mit liv" og spurgte Axel, hvad han er god til. Axel sagde feje, muge ud, køre ting væk på trillebør. Det skrev jeg på planchen og hængte den op uden på hans dør. Næste tanke var hvilke opgaver, som Axel ellers kunne lave. Og om nogle af de andre grupper havde noget til ham. Og så kørte vi i Jem og Fix og købte en kost og en skovl, hvor der nu står hans navn på. Og han skal også have en jakke, hvor det står "Vicevært" på. Det hele gør, at Axel vil føle sig betydningsfuld, men det skal styres, for ellers rydder han op, til han segner.

- Forskellen på nu og tidligere er, at vi tidligere måske sagde, at det gør vi, men man kom ikke så meget videre. Og man glemte at spørge borgerne. Det, at man tvinges til at sætte sig ned og formulere det løbende, gør det meget anderledes end de gamle handleplaner.

SUSANNE BROBERG FØLGER OP:

- Vi ser på borgerne på en anden måde. Mere ressource end begrænsninger. Begrænsningerne er nok hos os selv. Det handler om at turde nogle ting i stedet for at gøre, som vi plejer.

HANNE JUUL, LEDER PÅ BOTILBUDET VESTER HASSING:

- Og så får man blod på tanden, når man ser, at det fungerer.

På botilbuddet Vester Hassing laver man ofte plancher om Livskraft-historierne, for på den måde at formidle dem til både beboerne, pårørende og personalet.

DRØMME OG RELATIONER

Det er en helt almindelig fredag formiddag i botilbuddet Vester Hassing lidt uden for Aalborg. Over en kop kaffe og et rundstykke samles de pædagoger, der har tid og mulighed for det, omkring det store mødebord til det, de kalder Café Livskraft. På endevæggen kan man se en hel masse plancher med historier om, hvordan man (det vil først og fremmest sige pædagogerne, men også beboerne selv) med små kneb og lidt nysgerrighed har formået at sparke en ny gnist ind i de 30 beboeres liv.

Og netop de gode, lærerige historier og en konsekvent videreførelse af dem er et af kernepunkterne i det udviklingsprojekt, som man nu i halvandet år har kørt i Aalborg Kommune under navnet "Livskraft – et projekt om drømme og relationer". Fredagsmødet om det ovale mødebord i botilbuddet i Vester Hassing er netop en måde at formidle de lærerige fortællinger. Mødet eksisterede således ikke, før Livskraft-projektet blev sat i søen. Men nu mødes personalet en halv times tid hver uge og fortæller om de såkaldte prøvehandling. For det er centralt i hele projektet, at man skal prøve. Ofte går det godt, men det er tilladt at fejle, fortæller projektleder Ann Kinly Klinge. Videre siger hun om projektet:

- Livskraft blev søsat i januar 2016, og involverer alle cirka 600 borgere i botilbud, dagtilbud, bostøtte og væresteder i kommunen. Projektet er vores måde at arbejde med kerneopgavens mål om øget selvstændighed.

Livskraft baserer sig på de erfaringer, man i kommunen fik med miniprojektet "Med drømme som drivkraft", der kørte i tre måneder i 2014/ 2015, hvor ti borgere med vidt forskellige støttebehov deltog.

Ib kan nu holde styr på sine aftaler

Livskraft-historien med Ib Jørgen Jensen starter, da han er ude at handle med en pædagog fra dag- og aktivitetscenteret Hammer Bakker. Han ser en kalender, og spontant siger Ib, der er 80 år, at sådan en vil han gerne have til at holde styr på sine aftaler. Kalenderen ryger selvfølgelig i indkøbskurven. Nu bruger Ib hele tiden kalenderen, sætter elastik om de dage, hvor han skal noget. Han har aldrig haft en kalender før, men den hjælper ham til at glæde sig og overskue sit liv.

Et af redskaberne, som de forskellige tilbud har fået udleveret, er simple plancher, hvor den enkelte borger selv kan give udtryk for drømme og interesser. Her er det Ib Jørgen Jensens fra dag- og aktivitetscenteret Hammer Bakker. Læs mere om Livskraft på aalborg.dk

- Vi havde en antagelse om, at alle har drømme, og at drømme er en motiverende løftestang for at lære noget nyt eller for at bruge det, man kan, på en anden måde. Uanset udgangspunkt. Og resultaterne gav gåsehud. Alle borgerne fik positivt udvidet deres måde at kunne være i verden på, for eksempel ham, der lærte at tage bussen, og dermed fik udvidet sin frihed til oplevelser, og hende der fik frydefuld og beroligende alene-tid i sandkassen året rundt - fordi den nu står midt i stuen! Vi satte ikke borgeren i centrum - vi satte borgerens drøm i centrum, siger Ann Kinly Klinge.

Fremgangsmåden er blandt andet at få forskellige personer til at kaste netop deres blik på hver enkelt borgers drøm, situation og vilkår med det formål at få øje på nye muligheder og veje at gå. Ud over borgerne selv kan det være pårørende, de nære medarbejdere samt andre fagfolk, der kan bidrage med relevante vinkler, for eksempel vedrørende kommunikation, sansemotorik eller fysioterapi. Og så skal der laves prøvehandlinger - og deles erfaringer med kollegerne på arbejdspladsen og med kolleger på andre tilbud i form af temadage, workshops og stafetter.

- Det har været en stor succes at samle eksempelvis tre forskellige tilbud til en snak om, hvordan hver især arbejder med Livskraft. Og jo flere forskellige medarbejdere, der deltager i udviklingsarbejdet, jo bedre, for det er med til at sikre, at begejstring og videndeling bliver vekslet til et stærkt ejerskab, siger Ann Kinly Klinge.

SÅDAN HAR VI JO ALTID GJORT, MEN...

Erfaringerne med Livskraft er på mange måder enslydende fra de to øvrige tilbud, som LEV besøgte denne fredag i april. Underliggende er, at fokus på borgerens muligheder og evner har man jo altid haft, men så alligevel: Livskraft har været med til at frisætte en masse liv. På dag- og aktivitetstilbuddet værkstedet Hammer Bakker siger pædagog Trine Bonde:

- Der er mere fokus nu, og vi tør stille andre spørgsmål til borgerne om, hvad de vil og drømmer om. Det, at vi også snakker om det indbyrdes, har givet mig meget rent fagligt. Det har givet noget til hele huset - både borgerne og os pædagoger.

På værkstedet Hammer Bakker deler man også historierne indbyrdes. Til stor inspiration for hinanden.

- Tidligere var det vores tolkning af, hvad borgerens ønske er. Vi fik ikke altid spurgt borgeren: Hvad giver mening for dig? Hvorfor skal hun være i tekstil-værkstedet, hvis hun hellere vil arbejde med maleri? siger Rikke Rye, fungerende leder af aktivitetscenteret.

Karoline elsker freden i kirken

Karoline Bundgaard har boet i tre år i botilbuddet Vester Hassing. Tidligere var hun meget selvhjulpne. Hun kunne læse og skrive og klare mange ting selv. Men måske fordi hun blev presset for meget, gik hun ned med flaget. Hun blev selvdestruktiv og fik en psykose.

Karoline kom til Vester Hassing og faldt langsomt til ro. Og så begyndte hun selv at snakke om kirken, som ikke ligger så langt fra botilbuddet. Karoline kan selv udtrykke sine egne drømme og behov. Og pædagogerne lyttede. Og handlede. De begyndte at følge Karoline i kirke. En dag, hvor hun skulle i kirke, var hun imidlertid væk. En eftersøgning blev sat i værk, og så viste det sig, at Karoline selv var gået i kirke. Nu går hun selvfølgelig selv i kirke - ofte flere gange om ugen.

Karoline er selv ikke i tvivl om, hvad der er så godt ved kirken:

- Kirken giver ro, jeg nyder stilheden, forklarer hun.

Karoline har endda fået sin elskede tøjhund Villads døbt der ved en høstgudstjeneste. I dag bestemmer Karoline helt selv, om hun vil i kirke om søndagen. Hun er også begyndt at tage med til frokoster og andre aktiviteter i kirken. Da hendes botilbud på et tidspunkt afholdt et loppemarked for også at komme mere i kontakt med lokalsamfundet, tropede tre damer op, som havde mødt Karoline i kirken. De skulle da lige se, hvordan hun boede.

Johns nye arbejde

John Bloch er glad for at arbejde. Det har han altid været. Men efterhånden sad han mest på en stol i køkkenet på dag- og aktivitetstilbuddet Hammer Bakker, når han ikke hjalp til her med at rydde op her og der. Personalet begyndte at tale med ham om, hvad han kunne tænke sig – og det var selvfølgelig et rigtigt arbejde, hvor han kunne lave noget, som kunne bruges. De tog kontakt til et beskyttet værksted i fagcentret, som har noget produktionsarbejde, og det er John nu blevet en del af. John har fået en lille arbejdsplads i tilknytning til det køkken, han tidligere holdt til i. Her arbejder han fra sin egen stol med at samle lejringer, der senere skal svejses ind i større maskiner. Han har også fået en kittel. John kører selv med til værkstedet Virkelyst og afleverer stolt de dele, han har lavet. Turen giver i sig selv nogle relationer, for han kommer til at snakke med mange derude.

Nu har John så fået en makker, som han selv er ved at lære op. Det, at han har fået sin egen arbejdsplads, er stort:

- Det gør mig glad, jo, siger han.

- Nu er det borgerens egne ønsker og drømme, der er i fokus. Kunne man måle livskvalitet – både for borgeren og pædagogen – så er der sket ting og sager. Man kan mærke det, når man kommer her. Livskraft skaber glæde. Arbejdsglæden er steget. Vi kan også se, at sygefraværet hos personalet er faldet markant, efter vi begyndte med Livskraft, siger Rikke Rye.

I botilbuddet Valmuehaven i Sulsted bor der 12 borgere i alderen 44-79 år med udviklingshæmning, seks af dem har demens. Her siger pædagog Anette Mortensen om Livskraft: - Vi har arbejdet med Livskraft i et år. Fokus hos os har været at styrke selvstændigheden og relationer. Vi er vant til at være i relationen, men nu arbejder vi lige så meget med at facilitere nye relationer for borgerne.

DA KAJ S LEJLIGHED SKULLE MALES

En enkelt begivenhed fik en anden pædagog, Gitta Sloma, overbevist om, at der er et stort potentiale i Livskraft, nemlig da Kaj Poulsen hjalp til med at male sin egen lejlighed.

- Vi var nysgerrige på projektet fra starten. Men der var også den tanke, at hvad er det nu lige, vi skal med det her? Men efter det med Kaj, er jeg ikke i tvivl.

Eksemplet med Kaj er helt nede på jorden – ikke en stor og enestående opfindelse. Men det viser, hvad Livskraft helt basalt handler om: kendskab til og brug af borgernes egne drømme og tanker. Gitta Sloma fortæller:

- Kaj ville gerne male egen lejlighed. Så vi købte en heldragt, så han kunne deltage. Vi brugte selvfølgelig en professionel maler. Men Kaj var med. Det var aldrig sket tidligere. For Kaj var det bare den fedeste oplevelse at være med til. Overordnet handler det om, at vi pædagoger skal væk fra centrum. Vi skal se borgeren, vi skal kende borgeren. Men vi skal væk fra centrum.

Der er to spor i Livskraft, som kan føre til prøvehandling:

- 1) Et nyt fagligt blik på borgers situation og muligheder.
- 2) Et ønske om at brede viften af mulige relationer ud – også gerne til lokalsamfundet.

I Valmuehaven har man haft mange tiltag omkring en styrkelse af relationerne til lokalsamfundet. For eksempel har man fået kontakt til et dyreinternat, da mange af beboerne er glade for dyr. Det har resulteret i et besøg på internatet, og nu vil internatet gerne komme på genbesøg. Livskraft har også ansporet til, at gåture er brugt til at efterspørge – og heldigvis finde – "Sulsteds ildsjæl nr. 1". Nu er dialogen i gang med ham om, hvordan han kan hjælpe med at finde andre borgere i byen, som botilbuddet kan samarbejde med, og man har knyttet tætte bånd til et nærliggende plejehjem. Den anden vinkel med et nyt syn på borgerens egen situation har man også – som eksemplet med Kaj og malingen af hans lejlighed viser.

Nogle gange kan de to spor kombineres. Som da en ældre dame fra plejehjemmet var endt i Valmuehaven uden at kunne finde hjem. En af pædagogerne fik tanken, at måske ville en af Valmuehavens beboere, Birthe, følge damen hjem? Og Birthes omsorgsgen er helt i top, så hun har nu flere gange fulgt plejehjemsbeboere hjem. Tidligere var det nærmest pr. automatik en pædagog, som fulgte de ældre hjem. Men for Birthe er det

Livskraft er blevet en del af vores tankesæt. Borgernes tanker og drømme - det er der, guldet ligger

stort at kunne gøre noget for andre. Så hvorfor ikke lade hende gøre det?!

Hele Livskraft-projektet kører frem til udgangen af 2018. Hele fagcentret arbejder videre med projektet ud fra den virkelighed, de selv sidder i. Der er altså ingen fast manual, man skal følge, hvilket også betyder, at nogle er kommet længere i processen end andre. Løbende kan de trække på projektets to bagmænd, projektlederne Ann Kinly Klinge og Mette Karmark Wenderby. De to er i øvrigt så småt gået i gang med forberedelserne til en bog, der skal fortælle om og dokumentere projektet.

Gitta Sloma fra Valmuehaven får de sidste ord:

- Livskraft er blevet en del af vores tankesæt. Borgernes tanker og drømme
- det er der, guldet ligger.

Poul Egon handler ved hjælp af en app

Poul Egon Poulsen lider af angst. Tidligere var han glad for at handle almindelige dagligvarer, men det tør han ikke mere. For at give ham mulighed for selv at deltage i indkøbene fik personalet på Valmuehaven den idé, at Poul Egon kunne være med via en app. Så med hjælp fra IT-kyndige har de lavet en app, hvor man har filmet det lokale supermarked fra en kørestol, som kunne være Poul Egons. Via app'en kan Poul Egon nu være med til at lave en indkøbsliste, som personalet eller andre borgere kan aflevere til supermarkedet. Så Poul Egon er ikke med i supermarkedet rent fysisk, men med app'en er det som at være der selv. Det, der startede som en prøvehandling, er nu blevet dagligdag for Poul Egon.

Nærvær - Engagement - Tryghed Døgnet rundt

Tigó er et helhedsorienteret tilbud jf. SEL§104, §107 og §108. for voksne udviklingshæmmede med autisme spektrum forstyrrelser.

Vores udgangspunkt er dine interesser og ønsker.

Vi bor i naturskønne omgivelser i det nordlige Jylland imellem Hjørring, Frederikshavn og Skagen.

Vi har egen skov og sø der giver rig mulighed for ude-liv, naturoplevelser, køkkenhave, høns, geder...

Vi har fokus på at skifte miljø, så vi har mange aktiviteter ud af huset.

Tuenvej 535 - 9870 Sindal - Tlf 4032 5607 - palle@tigo-fripleje.dk - www.tigo-fripleje.dk

Ørnehøj er et bo- og
uddannelsestilbud til
unge med særlige behov

MATHIAS ER 19 ÅR
HAN HAR SAMLET ÆBLER I HAVEN
MED SIN KONTAKTPERSON MARTIN.
NU VIL KØKKEN-HOLDET LAVE
ÆBLETÆRTE TIL ØRNEHØJS ELEVER

RING PÅ 5531 2500
ELLER LÆS MERE PÅ
ORNEHOJ.DK

AF LASSE HØJBJERG HELSTED,
ORGANISATIONSKONSULENT I LEV ■
FOTO: HANS JUHL

Miljøskifte er et teknokratisk udtryk. Det giver kun mening, fordi det engang var helt almindeligt, at der var mennesker med handicap, som levede en hel institutionstilværelse i den samme bygning og med de samme mennesker omkring sig 24-7. Det gjorde princippet om et dagligt miljøskifte op med. Et princip, som LEV nu sætter fokus på både i kredsens arbejde og på nationalt plan

FIRE FORBEHOLD FOR miljøskifte

I LEVs nye fokussag (se. boks s. 29) om beskyttet beskæftigelse og samværs- og aktivitetstilbud er et af nøglebegreberne retten til et dagligt miljøskifte. Det er det, fordi tingene hænger sammen. I LEV kan vi ikke tale om beskæftigelses- og aktivitetstilbud uden at tale om miljøskifte. Og omvendt.

Et dagligt miljøskifte er et fundamentalt element i alles tilværelse. Hvad enten der er tale om direktøren eller lagerarbejderen, en borger med handicap

eller en borger uden handicap. Borgere med udviklingshæmning skal have miljøskifte, fordi de – som alle andre – er mennesker!

Retten til et dagligt miljøskifte har historisk baggrund i 1970'ernes og 1980'ernes opgør med totalinstitutionerne for mennesker med handicap – og dermed i en erkendelse af, at alle har krav på en hverdag med afveksling, indhold og samspil med omverdenen. Stort set alle har jo et eller flere miljøskifte i deres

hverdag, men vi taler bare sjældent om dem som det. Børn går i daginstitutioner og skole, voksne går på arbejde, på uddannelse osv. Det er en selvfølge, som vi ikke behøver at sætte ord på som et princip.

Undtaget når vi taler om mennesker med udviklingshæmning og andre handicap, for her var det engang det mest almindelige, at man levede hele sin tilværelse i det samme miljø. I de samme bygninger – nogle gange det samme

Borgerne i botilbuddet Agerbækhuse i Køge skal som de fleste andre danskere flytte sig fra hjem til arbejdsplads, når de hver dag tager de to kilometer til Aktivitetscentret Blumesvej.

rum – og sammen med de samme mennesker, medarbejdere og medboere.

Borgere med udviklingshæmning har efter servicelovens § 103 og § 104 som udgangspunkt ret til at få beskyttet beskæftigelse eller et samværs- og aktivitetstilbud. Her er der altså tale om en lovfæstet rettighed. Der er ikke på samme måde en lovfæstet ret til et miljøskifte. Men det har i årtier været bredt anerkendt, at borgere med handicap har en moralsk ret til at få beskæftigelse eller samvær/aktiviteter et andet sted end i deres hjem.

Men hele området er under pres i disse år. Både retten til beskyttet beskæftigelses- og aktivitetstilbud og muligheden for at få et ordentligt miljøskifte. Den planlagte revision af serviceloven (både i 2014/15 og i 2016/17) indeholdt et forslag om en tilbudsvifte/indsatskatalog, som i praksis ville have undergravet disse tilbud. Og i flere kommuner har vi set serviceniveauer, som indskrænker muligheden for en meningsfuld hverdag med aktivitet og beskæftigelse.

FIRE FORBEHOLD – OG LEVs SVAR PÅ DEM

Politikere og embedsmænd taler sjældent lige ud af posen om deres forbehold, men gang på gang kommer forbeholdene indirekte til udtryk igennem diverse udtalelser og politiske udspil.

Men hvilke forbehold er der tale om? Og hvordan vil LEV imødegå disse i fokussagen og i andre sammenhænge? Herunder gennemgår vi de fire mest gængse indvendinger i forhold til miljøskifte og giver en række bud på, hvordan vi i LEV kan imødegå disse over for politikere og embedsmænd.

MILJØSKIFTE LYDER GODT OG RIGTIGT, MEN VI HAR IKKE RÅD TIL DET – DET ER FOR DYRT!

Et ensidigt fokus på økonomi er en glidebane henimod, hvad kommunerne vil kalde helhedstilbud, men som i LEVs optik har et meget stort sammenfald med fortidens totalinstitutioner, hvor borgere med handicap gemmes væk til en ensidig tilværelse afsondret fra det almindelige samfund.

Det er forestillingen om økonomiske stordriftsfordele, som er den afgørende drivkraft bag nogle kommuners ønske om at etablere såkaldte helhedstilbud, hvor bolig og dagtilbud smeltes sammen på en enkelt matrikel. Men de økonomiske stordriftsfordele er stærkt tvivlsomme. Forskning peger på, at stordriftsfordelene ikke kan opveje ulemperne ved de store institutionslignende botilbud – hverken menneskeligt eller økonomisk. Derfor skal politikere og embedsmænd hjælpes til at kigge op fra de helt kortsigtede budgetter og tænke over, hvad det egentlig er, de er i gang med. Vi skal spørge dem, om de virkelig ønsker et samfund, hvor sårbare borgere henvises til et helt voksenliv i ekskluderende totalinstitutioner.

BORGERE MED MEGET STORE KOGNITIVE HANDICAP KAN VEL IKKE MÆRKE EN FORSKEL PÅ MILJØSKIFTE MELLEM BOSTED OG AKTIVITETSTILBUD?

Som alle andre mennesker har borgere med multiple funktionsnedsættelser behov for et hverdagsliv med mening, indhold og udviklingsmuligheder. Borgere med multiple funktionsnedsættelser oplever og erkender deres omgivelser og interagerer med det omgivende miljø. Mange borgere med multiple funktionsnedsættelser har ikke et sprog, hvorigennem de tydeligt kan fortælle om deres oplevelser og behov. Men tag blot ud på et botilbud og se, hvordan ændringer i rutiner, forskellige aktiviteter eller besøg af fremmede mennesker kan medføre reaktioner – i form af glæde, vrede eller andre følelsesmæssige udbrud.

Borgere med multiple funktionsnedsættelser mærker deres omverden og kan dermed også mærke et miljøskifte. Ingen tvivl om det. Borgerne har derfor også gavn af input og stimuli fra forskellige omgivelser, aktiviteter og medmennesker på henholdsvis et botilbud og et samværs- og aktivitetstilbud.

I VORES KOMMUNE KAN BORGERNE GÅ FRA DERES BOLIG OG TIL BESKÆFTIGELSE- OG AKTIVITETSTILBUDET. PÅ DEN MÅDE SIKRER VI BORGERNE ET MILJØSKIFTE I HVERDAGEN (OG DET GØR JO IKKE NOGET, AT DET ER BILLIGT).

Kernen i miljøskiftet er, at borgeren får mulighed for at være sammen med andre mennesker, i andre omgivelser og på en anden matrikel. Desuden skal der være en anden pædagogisk kultur, og borgeren skal mødes med andre forventninger end i botilbudet.

VI HAR ET HELHEDSTILBUD I VORES KOMMUNE, SOM BORGERNE ER RIGTIG GLADE FOR, OG NOGLE BORGERE VIL LIGEFREM BLIVE STRESSEDE AF AT SKIFTE MELLEM FLERE MILJØER. HVORFOR SKAL VI SÅ ÆNDRE PÅ VORES TILBUD?

Borgerne kan være glade for et helhedstilbud af den oplagte grund, at de ikke har haft mulighed for at prøve og mærke betydningen af et dagligt miljøskifte. Derfor vil borgerne sjældent efterspørge dette og affinde sig med det, man som kommune tilbyder dem.

Der kan være borgere, som trives bedst med at leve i, hvad man kunne kalde et helhedstilbud, hvor bosted og aktivitetstilbud er tæt integreret. Borgere, der har sådanne behov, skal selvfølgelig have et tilbud om dette. Men det er undtagelsen, som skal begrundes med specifikke hensyn til den enkeltes behov.

For langt de fleste borgere med udviklingshæmning vil man kunne se og mærke, at det har positiv betydning for deres trivsel og udvikling, hvis de har et miljøskifte i deres dagligdag, og man kan sagtens mærke på borgerne, hvis ikke de trives med et miljøskifte og har brug for et såkaldt helhedstilbud.

ER DET SUNDT AT LEVE I EN HANDICAP-GHETTO?

Der er oplagt risiko for, at de såkaldte helhedstilbud udvikler sig til en slags ghetto, hvor store koncentrationer af mennesker har beskeden interaktion med det omgivende samfund. Ghettoer er der jo betydelig politisk fokus på at få nedbrudt - bare ikke når det er ghettoer for mennesker med handicap. Men hvorfor skulle det egentlig være sundt for mennesker med handicap at leve en hel tilværelse i en (handicap-)ghetto, når det entydigt anses for usundt for eksempelvis mennesker med anden etnisk baggrund?

Med fokussagen vil LEV arbejde målrettet på, at vi som samfund – både nationalt og lokalt – genbekræfter de handicappolitiske værdier, som ligger til grund for princippet om, at også mennesker med udviklingshæmning skal have ret til et dagligt miljøskifte og en meningsfuld hverdag. Vi skal tage dialogen med politikere og embedsmænd og udfordre tendenserne til at genopfinde totalinstitutionen i en moderne udgave.

LEVs fokussag om beskyttet beskæftigelse og samværs- og aktivitets- tilbud – sådan griber vi det an

Ved at arbejde med fokussager forsøger LEV at sætte et særligt og intensiveret fokus på bestemte problemstillinger for borgere med udviklingshæmning. Det sker igennem et forstærket samarbejde mellem LEVs landssekretariat og de lokale kommunekredse, så der samtidig - både lokalt og på landsniveau - skabes opmærksomhed om fokussagens problemstilling.

I den aktuelle fokussag er det LEVs mål at påvirke politikere og embedsmænd – både i kommunerne og på Christiansborg – til i højere grad at støtte op om gode og velkvalificerede tilbud om beskyttet beskæftigelse, samværs- og aktivitetstilbud og miljøskifte.

Metoderne kan være at stille spørgsmål og starte debatter i de lokale handicapråd. Det kan også være gennem kredsarrangementer, hvor der åbnes op for dialog mellem politikere og embedsmænd samt kredsmedlemmer, fagpersoner og brugere af beskyttet beskæftigelse og samværs- og aktivitetstilbud. Og landspolitisk gennem kontakt til relevante ministre og ordførere.

Højskolen i Krummerup

Specialskole med 25 års erfaring

Højskolen i Krummerup er en specialskole for udviklingshæmmede unge. Hos os er der plads til forskellighed, faglig fordybelse og læring der giver livsduelighed. Kom og besøg os - vi vil glæde os til at se dig. Læs mere på krummerup.dk

Højskolen i Krummerup
Socialpædagogisk Center
Næstved Kommune
krummerup.dk

Haldagermaglevej 6
4250 Fuglebjerg
telefon 5588 2360
Krummerup@naestved.dk

**HØJSKOLEN I
KRUMMERUP**
lær & bo

SOLHJORTEN

Specialskole for udviklingshæmmede

TRIVSEL LÆRDOM UDVIKLING

SOLHJORTEN ER ET UNDERVISNINGSTILBUD TIL UDVIKLINGSHÆMMEDE BØRN OG UNGE, HVOR DER UNDERVISES UD FRA RUDOLF STEINERS PÆDAGOGIK

UNDERVISNINGSFORLØBET TILRETTELÆGGES, SÅ ALLE TRE DELE AF MENNESKET I LØBET AF DAGEN FÅR TILSTRÆKkelig NÆRING OG DERMED BRINGES I EN SUND OG HARMONISK BALANCE.

Kålundsvej 24
3520 Farum

Tlf: 4495 4650
CVR.nr. 2635900

post@solhjorten.dk
www.solhjorten.dk

Borgervejlederne

”giver af sig selv”

*– også når det gælder
elevatørvægt, sundhed
og velvære...*

Lotte Terp er en af Udviklingshæmmedes LandsForbunds (ULF) borgervejledere. Og hun fortæller med gejst og entusiasme om sit virke som en sådan. Hun har været med i korpset af borgervejledere siden 2012. Et job hun i den grad nyder og er god til. For Lotte er det vigtigt at kunne give sine erfaringer videre, samtidig med at det er rart at være med til at give andre viden og også selv at have en god dag.

Lotte er blandt andet borgervejleder i mobning og sundhed. To områder hun selv har erfaring med. Netop det at borgervejlederne selv har erfaring med emnerne, er ifølge Lotte en styrke, da det er med til at gøre kurserne mere vedkommende for deltagerne. Den personlige erfaring gør dog også det, at borgervejlederen er nødsaget til at mærke efter, da kursusedtagernes spørgsmål kan komme tæt på. Som Lotte udtrykker det "... man giver af sig selv...".

Lotte har været overvægtig hele sit liv. Hun har prøvet et utal af slankekure, som ikke har virket på lang sigt. Ofte tabte hun sig, men tog efterfølgende det hele - og ofte lidt mere - på igen.

At hun også skal være taler på ULF's sundhedskonference giver derfor næsten sig selv. For hvis Lotte ikke skulle kunne stille sig op og tale om, hvad en borgervejler i sundhed laver, ja, hvem skulle så?

På konferencen fortæller Lotte om sin elevatorvægt, og hvilke konsekvenser og betydning den har haft for hendes liv. Hvordan vægten har påvirket hendes sociale liv, hendes selvfølelse og selvværd, og hvordan man føler sig som overvægtig.

Konferencen er selvfølgelig en anden form, end når hun er med ude og undervise på kurser og foredrag, men Lotte er ikke det mindste nervøs. Hun var nemlig også oplægsholder på ULF-konferencen sidste år, hvor hun fortalte om mobning.

Som forberedelse til opgaven som borgervejleder gennemgår Lotte altid sit oplæg og laver småjusteringer, hvis det skulle være nødvendigt. Det er vigtigt for hende og for de andre borgervejledere, at der er tjek på tingene. Jo bedre forberedt man er, jo mindre stresset og nervøs bliver man, og jo bedre kan man være der for kursisterne.

Responsen som borgervejlederne får, når de har holdt kurser eller foredrag, er begejstrede deltagere, der har fundet det utrolig lærerigt og brugbart. Som oftest er der masser af spørgsmål til borgervejlederen efter et kursus eller et foredrag.

Lotte glæder sig til igen at komme i gang med at være borgervejleder i sundhed. Lige nu er hun i gang med et langt kursus på Djurslands Folkehøjskole på slankelinjen. Udover at det giver Lotte en masse viden om motion, kost og sundhedsteori, giver det hende også en masse erfaring at kunne dele med andre i fremtidige kurser og foredrag.

FAKTA OM BORGERVEJLEDERNE

En borgervejleder er en voksen person med særlige behov, som er uddannet til at fortælle om netop det emne, som foredraget eller kurset handler om. Borgervejlederen er uddannet i at holde oplæg om sit eget liv og sine egne erfaringer.

For at blive borgervejleder skal man på kursus. Først skal man deltage på et basis-kursus, hvor undervisningen blandt andet omhandler følgende emner: At tale foran en gruppe mennesker, sprog, kropssprog, forventninger til borgervejlederen. Derudover øver man sig i at holde små oplæg for de andre deltagere.

Når man har været på et basiskursus, så skal man på et specialiseringskursus, hvor man vælger et emne, som man gerne vil fortælle om. Lige nu har ULF borgervejledere indenfor følgende temaer:

- ULF og Frivillighed
- ULF Ferie
- Medborgerskab og selvbestemmelse
- Stop mobning
- Facebook
- Alkohol
- Sundhed
- At være forældre
- Sex og kærester
- At sidde i brugerråd, beboerråd og eller centerråd
- Førstehjælp
- Rygestop

På specialiseringskurset bliver der udviklet et foredrag til hver enkelt borgervejleder, så det er personligt.

Borgervejlederen udvikler og tilrettelægger selv sit foredrag med støtte fra ULF-kontoret. Når borgervejlederen holder foredraget, bliver der brugt eksempler fra eget liv eller fortalt om egne oplevelser. Det gør foredraget levende og spændende.

ULF sundhedskonference
6. juni 2017

Vores **sundhedskonference** i juni handler ikke **kun** om mad - selvom maden også spiller en vigtig rolle for vores sundhed

Vi har inviteret:

SIGNE STENSGAARD SØRENSEN fra Institut for menneskerettigheder, som fortæller om ulighed i behandlingen

SISKENHENNINGSEN fra Roskilde Kommune, som holder oplæg om forebyggende sundhedstjek for mennesker med udviklingshæmning

SIGNE NAESSING, founder & creator "The Feel Good Way" inviterer til et praktisk oplæg om dans og bevægelse

UMAHRO CADOGAN belyser kost og kostens betydning

STINE SKORPEN fra Nasjonalt kompetansesenter, NO, vil belyse hvordan de i Norge har taget konsekvensen af, at udviklingshæmmede ikke selv kan opdage sygdom

Lotte Terp, som er bogervejleder i sundhed giver sin historie om sygdom, sundhed og hendes arbejde som borgervejleder

og en række andre spændende oplægsholdere, som er klar til at give deres viden til dig

DryNites BedMats

Slut med våd madras!

Unik tape
funktion

DryNites® BedMats er et absorberende engangs-underlagen, der holder madrassen tør, når uheldet er ude. Det er en hjælp til alle, der tisser i sengen, og er specielt udviklet med henblik på høj absorbering, beskyttelse og diskretion. Underlaget tapes på madrassen under det almindelige lagen og ligger fast hele natten.

Få yderligere information om DryNites® på
www.drynites.dk

Bestil en gratis prøve, send en mail til: info@retail-partner.dk

Beskæftigelse, aktivitet og samvær (BAS)

- tilbud efter Servicelovens §§ 103+104
for voksne udviklingshæmmede

Meningsfulde arbejdsopgaver - Mange forskellige tilbud
(eks. dyrehold og ridning, gartnerafdeling, café mv.)
Individuelt skræddersyet til dig - Flexibilitet - Læring
Medborgerskab/medbestemmelse

Kellersvej 8a, 2860 Søborg. Telefon 39 57 33 60
www.gladsaxe.dk/ac-kellersvej

Ring og hør hvordan vi kan lave et særligt tilrettelagt
tilbud til dig eller til din pårørende

HELE NORDJYLLANDS SPECIALSKOLE

LIMFJORDSSKOLEN

STU
I DØGNDRIFT

NATUR • KUNST • IDRÆT • SUNDHED • MEDIER
REJSER IND- OG UDLAND

WWW.LIMFJORDSSKOLEN.DK

FOTO: JOSHUA TREE PHOTOGRAPHY ■

LEV på Folkemødet 2017

LEV er også i år til stede på Folkemødet på Bornholm for at sætte fokus på politiske mærkesager for mennesker med udviklingshæmning. Vi har ikke vores eget telt, men til gengæld arrangerer vi og deltager i debatter og andre arrangementer i andre organisationers telte. Så hvis du alligevel er på Bornholm mellem den 15. og 18. juni, så kik forbi vores arrangementer og få en snak med formand, frivillige eller medarbejdere.

På næste side er en liste over nogle af de begivenheder, som vi arrangerer eller deltager i på Folkemødet. Vær opmærksom på, at listen kun er foreløbig, samt at tingene godt kan ændre sig op til Folkemødet. Se derfor de præcise tider og steder på lev.dk i juni måned.

Emne	Tidspunkt	Placering	Deltager fra LEV
------	-----------	-----------	------------------

FREDAG DEN 16. JUNI

"Handicap og beskæftigelse" Fællesdebat med Landsforeningen SIND, Muskelsvindfonden og DH om udfordringer og muligheder på arbejdsmarkedet for mennesker med handicap.	Kl. 9.00	Sinds telt	Landsformand Anni Sørensen
"STU 10 år og under pres" Deltagelse i debat arrangeret af BrugerHjælperFormidlingen.	Kl. 12.00	BHF's telt	Ikke afklaret
"Hvad vil KL med STU'en?" Debat arrangeret af LEV og Foreningsfællesskabet Ligeværd.	Kl. 13.30	Ligeværdstelt	Landsformand Anni Sørensen
"Rehabilitering – når selvforsørgelse ikke er et realistisk mål?" Deltagelse i paneldebat.	Kl. 15.00	BHF's telt	Adm. direktør Torben Wind
"De alternative facts på handicapområdet" Om brug og misbrug af tal og data i den politiske debat på handicapområdet.	Kl. 16.45	BHF's telt	Politisk konsulent Thomas Holberg

LØRDAG DEN 17. JUNI

"Den rette hjælp til borgeren" Balancen mellem støtte og empowerment er hårfin. Hvordan bevæger vi os fra omsorg til ansvar uden at tabe borgeren?	Ikke endeligt fastlagt	BHF's telt	Ikke afklaret
"Overlægen, socialpædagogen og DJØF'eren" Torben Wind viser fotos mm. fra tre forskellige perioder, hvor henholdsvis overlægen, socialpædagogen og nu senest DJØF'eren har været den primære aktør ift. mennesker med udviklingshæmning.	Kl. 11.15	BHF's telt	Adm. direktør Torben Wind
"Handicappolitisk tema" Deltagelse i debat.	Kl. 11.45	Enhedslistens telt	Landsformand Anni Sørensen
"Hvordan tegner fremtiden for projekt KLAP?" Det nuværende KLAP-projekt udløber i 2017. Vi spørger politikere, kommunerne og arbejdsgiverne om, hvordan de ser på fremtiden.	Kl. 15.00	Ligeværdstelt	Landsformand Anni Sørensen

ENDNU IKKE PLANLAGTE ARRANGEMENTER

"Sundhedstjek for mennesker med udviklingshæmning"			
"Præsentation af LEVs fokussag" LEV arbejder løbende med en fokussag – i år handler den om beskyttet beskæftigelse samt aktivitets- og samværstilbud.			

Handicap Tour Coop Bornholm

CYKLER DERUDA'

AF LARS EGE ■ FOTOS: ATELIER FOTOHJØRNET, NEXØ

Cykelløbet Handicap Tour de Bornholm, der nåede at fejre 25. års jubilæum i 2016, blev i årenes løb verdensberømt i Danmark. Ikke bare blandt mennesker med udviklingshæmning, som det hele startede med, men blandt motionscyklister i det hele taget.

Den status kom i fare, da de oprindelige initiativtagere og ildsjæle måtte til at se sig om efter afløsere til at løfte opgaven. Det lykkedes - med Coop som hovedsponsor.

Så til alle, der kan lide at cykle: Tilmeld jer bare. Løbet afholdes den 2. september 2017. Den første lørdag i september - traditionen tro

med flere foreninger i byen (blandt andre Nexø Boldklub, cricketklub og motionscykelklubben) for at fortsætte den flotte event. Den nye sponsor har medført en lille ændring i løbets navn, så det nu er Handicap Tour Coop Bornholm. På løbets hjemmeside skriver arrangørerne:

”Vi forsøger så vidt muligt ikke at lave noget om, så løbet og dagens indhold ligner det tidligere. En af de rigtig gode historier er, at Coop henvendte sig og meldte sig som sponsor for løbet (...) og derudover har omkring 30 erhvervs-virksomheder meldt ind og vil gerne deltage samt sponsorere.”

Formanden for LEV på Bornholm, Henrik Stilling, udtaler til LEV Bladet:

- Vi i LEV synes, at det er fantastisk, at erhvervslivet vil fortsætte dette arrangement, som mange medlemmer fra hele landet har utrolig stor glæde af.

HVEM ER DENNE ALLAN?

Erhvervsgruppe Øst har ingen planer om at ændre noget i løbet, har koordi-

nator Mikkel Skot-Hansen udtalt til TV2 Bornholm:

”Drejebogen ligger der fra dem, der har lavet det i 25 år, og så har Allan Hedegaard lovet at stå på sidelinjen og sparke os i gang.”

Men hvem er egentlig denne Allan, og hvorfor denne ulyst til at lave noget om, som Allan har skabt? Jo, det er om nogen Allans fortjeneste sammen med andre pionerer at have skabt en succes, en fantastisk ånd og et tilløbstykke, som i sig selv er et stærkere 'argument' end selv den mest velturnerede idé fra det mest mondæne kommunikationsbureau.

Allan startede botilbuddet Nexøhuset for udviklingshæmmede op i 1991 og var leder for det i mange år. Som ivrig cykelrytter fik han hurtigt ideen med, at mennesker med udviklingshæmning da skulle have mulighed for at cykle, og herefter så initiativtagerne sig ikke tilbage.

Handicap Tour de Bornholm udviklede sig i årenes løb til Danmarks største motionscykelløb. Det er voldsomt populært blandt mennesker med udviklingshæmning, fordi det oprindeligt henvendte sig til denne gruppe borgere. Det er det fortsat, men alle med både det ene og det andet handicap – og tilmed uden – kan deltage. Vægten ligger på det sociale, musikken, samværet og festen og ikke på at komme på sejrsskamlene. Men pyt da, hvis det skulle lykkes!

NYE HÆNDER OG STORE LOMMER

Løbet skal fremover løbe økonomisk rundt i sig selv. De nye hænder, der nu skal løfte opgaven, sidder på en kreds af erhvervsfolk i Nexø's erhvervsforening, kaldet Erhvervsgruppe Øst, mens der i et andet regi er stiftet en forening med ansvar for det økonomiske. Erhvervsgruppe Øst syntes ikke om tanken om, at festen var slut og gik i samarbejde

Alle tænkelige oplysninger om Handicap Tour Coop Bornholm bør kunne findes på www.tourcoopbornholm.dk. Koordinator Mikkel Skot-Hansen træffes på telefon 2145 6494.

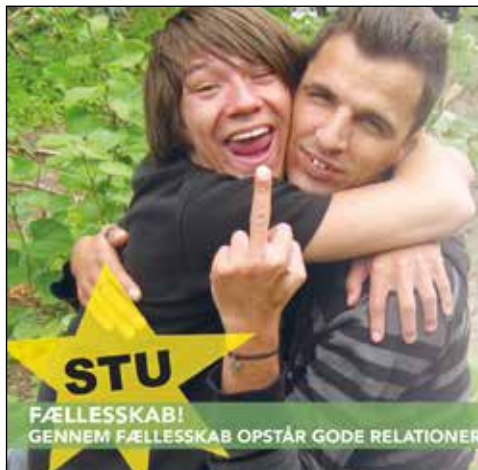
Nordfyns Ungdomscenter

- til unge med særlige behov

Ørbækvej 1-3 • 5400 Bogense
Tlf. 22 42 75 21 • www.nordfynsungdomscenter.dk

Målgruppe §142 og §107 • Tillægsydelse: STU - Uddannelse • Vi tilbyder nu også dagbeskæftigelse efter § 103 og 104

STU
FÆLLESSKAB!
GENNEM FÆLLESSKAB OPSTÅR GODE RELATIONER

DSI HEDEHUSET I MARIAGER

- EN FORSKEL, DER GØR EN FORSKEL...

- Harlekin dagbeskæftigelse
- Botilbud
- §85 bostøtte
- Ressourceforløb
- Opholdssted for børn & unge
- Intern skole for børn, unge & voksne

VI BENYTTET

DSI HEDEHUSET
www.hedehuset.dk

Sølund Musik Festival

Vi ønsker alle
en skøn festival
– nyd fællesskabet!

"..At leve et godt liv med Prader-Willi Syndrom"

Den Selvejende Institution Oxen

Vittrup Baunevej 14 • 6650 Brørup • oxen@bbsyd.dk • Tlf.: 75 38 83 88 • www.oxen-botilbud.dk

På Sporet

1 ledig aflastningsplads

På Sporet

Jernbanevej 14 • 4440 Mørkøv
Tlf. 59 25 70 25 • www.paasporet.dk

Tryghed - Glæde - Nærvær

Følg os på Facebook

Tryghed
Glæde
Nærvær

Bernards Hus

Nedermarken 8 • 5560 Aarup
Tlf: 64 43 12 75 • Mobil: 28 71 41 00
kontor@bernardshus.dk • www.bernardshus.dk

Ledig plads
Aflastning fra dag 1
eller efter ønske.
Beskæftigelsespladser
i landbruget.

DANHOSTEL

Fredericia Vandrerhjem og kursuscenter

Hold dit næste kursus i de skønne omgivelser på Fredericia Vandrerhjem og Kursuscenter...

Fredericia Vandrerhjem

Vestre Ringvej 98 - 7000 Fredericia
Tlf. 75 92 12 87

Gymnastik - Spring Boldspil - Design - Musik

Er du til spændende valgfag og nye venner, så er Elbæk Efterskole en oplagt mulighed!

se meget mere på:
www.elbaek-efterskole.dk
Elbæk Efterskole | Elbækvej 53 | Elbæk | 8700 Horsens | Tlf. 75 66 90 57

VI VIL GIVE UDVIKLINGSHÆMMEDE BØRGERE MULIGHED FOR, AT TAGE DERES KONTAKTPÆDAGOG MED UD HVOR ALLE DE GODE OPLEVELSER ER.

Igennem Ledsager Vikar er det nu igen muligt for udviklingshæmmede borger, at få sin pædagog eller andet kendt personale fra bostedet, med ud hvor alle de gode oplevelser er. Det kan være festivaler, familiefester, sportsarrangementer, ferierejser eller hvad man måtte lyste.

Ledsageren bliver i perioden for ledsagelsen privat ansat hos Ledsager Vikar og efter endt ledsagelse, sender vi borgeren en regning og udbetaler herefter løn til ledsageren. Der er således ingen penge mellem borger og ledsager.

Det er firmaet Ledsager Vikar der sælger en ydelse til borgeren og ligeledes Ledsager Vikar der betales ind til og som afregner med vores ansatte.

Når man er ansat hos Ledsager Vikar er man i perioden privat ansat og ikke offentligt ansat.

Algade 20 • 8382 Hinnerup
Tlf. 31 13 88 33 • www.ledsagervikar.dk

>> I MERE END 30 ÅR HAR GRANHØJEN HJULPET UNGE OG VOKSNE MED PSYKISKE LIDELSER OG SOCIALE PROBLEMATIKKER <<

GRANHØJEN ER INTERNATIONALT ISO 9001 CERTIFICERET OG BRUGER DEL TIL AT DOKUMENTERE DEN FAGLIGE INDSATS.

Vores ydelser er unikke, fordi vi altid har fokus på sammenhængen mellem vores:

- Botilbud
- Beskæftigelse / STU
- Behandling

Vi kan skræddersy et tilbud, der passer til den enkeltes funktionsevne og behov - og via samarbejdet med Skovhus Privathospital, kan vi garantere den bedste psykiatriske behandling.

TILMELD DIG VORES NYHEDSBREV OG FÅ MERE INFO: WWW.GRANHØJEN.DK

**HVIS DET DU GØR IKKE VIRKER
PRØV NOGET ANDET**
- det gør vi

BLINDESTRÆDE 1 | 4300 HOLBÆK | TLF. 59 93 23 01 | E-MAIL: KONTAKT@GRANHØJEN.DK

a.h. nichro

Haardchrom A/S

– den stærke løsning –

Hårdforkromning • Kemisk nikkel
Kvalitet og leveringssikkerhed

Tlf. 36 78 16 00

Etableret i 1939

Søvangsvej 11-15, 2650 Hvidovre, fax 36 78 24 16

GREEN ENER TECH

Agdrupvej 10 - 9380 Vestbjerg

Vindmøller

Køb, salg, export og nedtagning

www.green-ener-tech.dk

40 44 77 01

 SNURRETOPPEN
KUNSTSKOLEN FOR VOKSNE UDVIKLINGSHÆMMEDE

Vestergade 7 B, gården 1.sal • 8700 Horsens
Tlf. 25141064 • Mail: snurretoppen@dupperne.dk
www.snurretoppen-fof.dk

Alt i skadedyrsbekæmpelse
Fjernelse af hvepseboer og myrer

Landsdækkende service
Ring for et godt tilbud

22 61 63 65
Jylland/Fyn: 22 61 30 92
Sjælland: 40 94 67 13

Ågade 27
6000 Kolding
Tlf. 75 94 56 14

Aftenskolen for udviklingshæmmede.

Ring og rekvirer program for sommer-
højskoler, weekendkurser samt for
undervisning i Kolding, Fredericia
Vejle, Svendborg og Faaborg Midtfyn.

Polyfa Consultants A/S

Rådgivningsfirma for den europæiske
forsvarsindustri. Formidler salg af materiel til
politiet og det danske forsvar.

Tlf. 87 25 88 51 • www.polyfa.com

Brug bolden!

Brug bolden— sid som du går
og står. Det er godt for ryg,
nakke og lænd.

Bolde give bedre motorik,
øget koncentration, større
velvære.

Bolde til kontor, skole og træ-
ning.

siddebold.dk

Galerie Moderne Silkeborg er et af
Skandinaviens største gallerier med
mere end 600 m2 udstilling.

Skiftende udstillinger med
Cobraværker samt danske og
internationale kunstnere.

Stort udvalg i grafik
og kunstbøger.

Fri entre.
Mandag – Lørdag
kl. 10.00 – 17.00

Hostrupsgade 39 • 8600 Silkeborg • Danmark

Tlf. 86 81 44 44 • Fax 86 80 01 99

www.galeriemoderne.dk • info@galeriemoderne.dk

**GALERIE
MODERNE
SILKEBORG**

Grundlagt 1962

Oswald blev meget brat voksen

For ikke så længe siden behandlede Gribskov Kommune en af sine helt unge borgere meget lidt pænt. Sagen endte dog lykkeligvis med, at et administrativt håndklæde blev strikket sammen i et såkaldt 'fortolkningsrum' og kastet i ringen

Det var en stor dreng, der fyldte 18 år og fik rare fødselsdagsgaver. Men ikke udelukkende. For den i lovens forstand nybagte unge mand, Oswald, fik i anledning af den store dag også en gave af kommunen, som han blev ret ked af – og bestemt heller ikke havde ønsket sig.

Oswald, der har Downs syndrom, fik at vide, at han ikke måtte færdiggøre det sidste halve år på sin specialskole, Skolen ved Skoven. Det ville han ellers gerne, for han var glad for skolen og for sine kammerater. Og en del af dem ville han muligvis kunne følges med efter sommerferien på en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU), hvis han blev og gjorde sit skolearbejde færdigt. Men kommunen havde noget andet i tankerne på Oswalds vegne. Den syntes nok, at den var bedst til at bedømme, hvad der var til gavn for Oswald - eller hvem det nu var til gavn for.

Hans forældre insisterede på, at han skulle fortsætte på Skolen ved Skoven, men kommunen gav dem (ifølge TV2 Lorry) den klare besked, at hvis de ikke ville acceptere det forslag, som kommunen fandt for godt, kunne Oswald bare gå derhjemme. Det gjorde Oswald så i trist humør i henvend et par måneder.

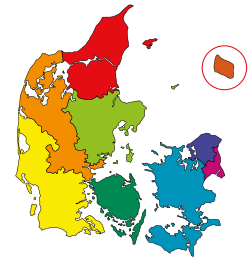
Men det begyndte så småt at trække op til uvejrer med først undren og siden kraftig kritik af kommunens beslutning fra lokal- og regionalpresse, lokalpolitikere, borgere og LEVs landsformand. Sidstnævnte gjorde ifølge TV2 Lorry opmærksom på den ikke uvæsentlige detalje, at landets love faktisk giver Oswald ret til selv at bestemme, om han vil køre sit skoleår til ende sammen med kammeraterne eller ej.

Kommunens administration endte med at gi' sig, hvilket blandt andre et

medlem af social- og sundhedsudvalget samt formanden for kommunens børneudvalg var tilfredse med. De havde ifølge den lokale avis sn.dk gjort klart for administrationen, at de var kede af dens oprindelige beslutning, og at man som valgt af borgerne skal servicere dem og ikke kommunens administration. Ikke mindst når borgeren har loven i ryggen. Administrationens begrundelse for tilbagebliket blev formuleret af direktøren for Børn og Unge i en pressemeddelelse til TV2 Lorry:

"Vi vurderer, at det er den mest hensigtsmæssige løsning at give Oswald kontinuitet på den korte bane, så vi kan få lagt en langsigtet plan for ham.

Reglerne efterlader et fortolkningsrum, og her har vi valgt at tolke dem, så vi kan finde en smidig løsning på det dilemma, som familien og Oswald er i."

1000 - 2990

Pleje og hospitalsseng

Vi fører alt indenfor hospitals- og plejehjemssenge.
Viste model er en verdensnyhed
Modux - sammenklappelig seng.
Få den på prøve i 14 dage
og bliv overbevist og Afkastet.

Kallistos Equipment
Naverland 14
2600 Glostrup
Tlf. 3927 3319
www.kallistos.dk

3000 - 3670

BilCentralen I/S

Køretøjsudlejning

Service og Reparation af
Bil, Lastbil og
Traktorer

Bilcentralen I/S

Bybjerggård 16, Mørdrup • 3060 Espergærde
Tlf. 20 16 01 23 • www.bilcentralen-is.dk

6000 - 6990

Larsens Eftf. ApS
SPECIALT VAREHUS
FLÅDEVEJ 20 • 6700 SVANEKJØR
Tlf. 74 22 00 00 • 184 184 184
www.larsens.dk

- LASERSKÆRING
- VANDSKÆRING
- ORBITALVEJNING
- AUTOMATSTANSNING
- HOSPITALSUGSTYR
- SPECIALOPGÅVER I
RUSTFRØ OG JERN

Revision 80 ApS

Taastrup Hovedgade 72, 2. sal - 2630 Taastrup
Tlf. 4352 8950 • Fax 4352 8762
revision80@revision80.dk

REGISTRERET REVISOR

Per Valdemar Svendsen Transport

Hovedgaden 27 • 3310 Ølsted
Tlf. 24 60 44 01

Aflastningshjemmet Rendbjerg

et tilbud til udviklingshæm-
mede voksne og børn

Rendbjergvej 9
6320 Egersund
Tlf. 88 72 44 70

Rengøring • Havearbejde
Flytning • Service montage

Ærtemarken 1 • 2680 Solrød Strand
56 14 54 49 • 40 76 10 08

Entreprenør

Peer Larsen

Kulhusvej 200
3630 Jægerspris
Tlf. 20 33 6518

Bo- og dagtilbuddet Røbo

- støtter LEV

Telefon 74 42 36 53

Østergade 20 • 6400 Sønderborg • Telefax 74 42 37 86
E-mail: rr@revision-regnskabskontoret.dk
GODKENDT ERHVERVSSERVICE-LEVERANDØR

4000 - 4990

Lorrys Transport Service

v. Emil Lorry Nielsen

Strandvejen 138
Næsby Strand
4200 Slagelse
Tlf. 20 72 43 06

www.lorrytransport.dk

Grundlagt 1893
Mesterlodden 33
2820 Gentofte

Tlf. 39 65 02 07

Damvej 19 • 4621 Gadstrup • Tlf. 46 19 07 32 • www.rc-cool.dk

Hauptstr. 13 • 6000 Vidåsbæk
Tlf. +45 97 10 51 20
www.jyllandsparkzoo.dk

7000 - 7990

Nordthy Hjemmeservice

Silstrupparken 2 • 7700 Thisted

Fordi det er svært at nå det
hele selv, klare vi:
Rengøring / havearbejde i private hjem

Tlf. 96 18 57 00

Botilbud Lindersvold

www.botilbud-lindersvold.dk

Lindersvoldvej 5
4640 Faxe
Tlf. 2442 4130

Forstander
Jørn Balsen

Humlevej 32
7800 Skive
Tlf. 97 52 25 77
www.hancock.dk

8000 8990

Ortopædisk Håndskomager

Silkeborgvej 235 – 8230 ÅBYHØJ
Tlf. +45 86 15 21 77 – Fax +45 86 15 21 32
E-mail: r.h.haandskomageri@mail.tele.dk

AMS/Bk Ejendomsservice

Håndsrækning til stort og småt. Mindre rep. ude og inde.

- Oprydning, opsætning af hylder, lamper o.a
- Højtrykspuling af bl.a. terrasse/fliser
- Budkørsel
- Knivslibning
- Male opgaver
- Mindre tømrerarbejde og mindre mureropgaver

AMS/Bk Ejendomsservice
Bo Kristensen
Mob: 20 31 01 20
Mail: bo.k2211@gmail.com

Alt til rimelige priser

BS REVISION

Danasalle 2 · 8700 Horsens
TLF. 75 64 56 06

Fax 75 64 56 09
e-mail: bsrevi@mail.dk

Jesper Schmidt - registreret revisor

9000 - 9990

Scanca ApS
Storskovvej 42
DK-9330 Dronninglund
Tel. +45 40 58 58 15
CVR nr. DK-20674482
scanca@mail.dk

Teglvangenget 54 Als
9560 Hadsund
Tlf. 98 58 18 58
www.hvem-kan.dk

Den selvejende institution
HVEM • KAN
Voksen-socialt opholdssted

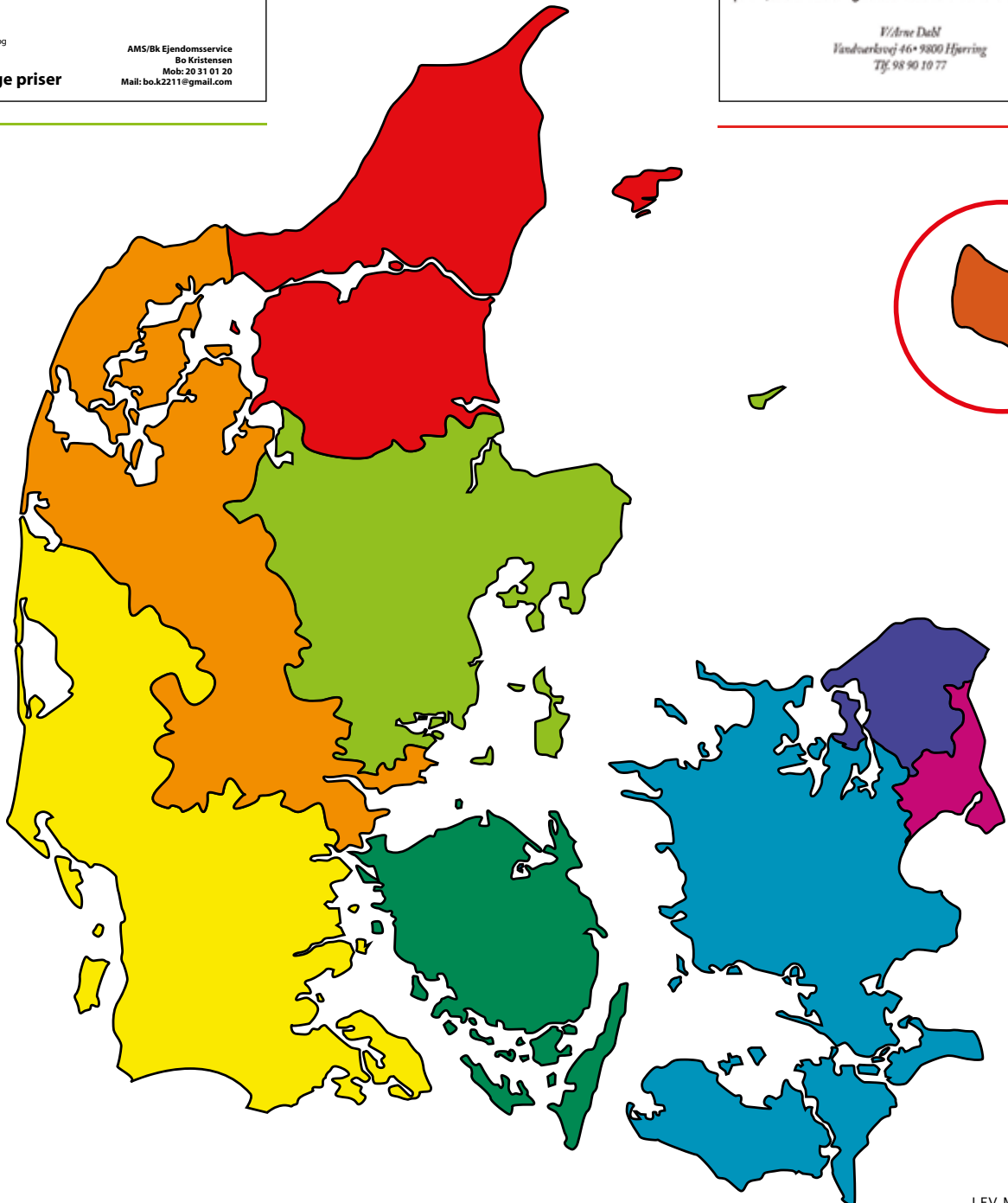

NORDJYSK MULTITEKNIK

Reparation af industrielektronik, radio/tv, computer, hvidevarer og el-kørestole/el-scootere

V/Arne Dahl
Vandværksvej 46 · 9800 Hjørring
Tlf. 98 90 10 77

Alle har ret til fællesskab

"vi arbejder målrettet med inklusion af unge med særlige behov til alle mulige aspekter af samfundets fællesskaber."

Læs mere på www.stugreve.dk

Kontakt leder Trine Dandaneil tlf. 24 80 26 57 eller 43 97 31 80

STU GREVE

MARJATTA

Tilbud til mennesker med udviklingsforstyrrelser og udviklingshæmning: Skolehjem, ungdomsuddannelse, voksencentre og værksteder

Strandvejen 15 • 4733 Tappernøje • Tlf. 55 96 51 19
E-mail: marjatta@marjatta.dk • www.marjatta.dk

J. G. Service ApS
v/John G. Larsen - Vester Vase 4 - 9280 Storvorde

Telefon 20 40 03 06

**Autolifte • Kompressorer
Pressere • Trykluftanlæg**

Lovpligtig eftersyn af autolifte og trykluftbeholdere

HJE Ventilation
Præstefælledvej 12
2770 Kastrup
Tlf. 32 52 84 43
www.hje.nu

Aktivitets – og beskæftigelsestilbud
for voksne udviklingshæmmede i dagtimerne.

HATTEN
Hvam Aktivitets Tilbud

Få en god og aktiv hverdag med indhold.
Hatten ligger i landlige omgivelser med masser af plads til aktiviteter både ude og inde.

Aktiviteter tilpasset individuelle behov, f.eks.: Cykelture, Svømning, ridning, værksteder, oplevelser, samvær, sanserum, praktik i forskellige jobs.

Tlf. Margit N. Skov 42460101 eller Poul Møller 42430101
Hvamvej 101, Gl. Hvam, 9620 Aalestrup

www.hattenhvam.dk. Kontakt: info@hattenhvam.dk

H & P FRUGTIMPORT A/S

Vidtskuevej 20
Postboks 110 • 7100 Vejle
Tlf. 76 42 57 00 • www.hpfrugt.dk

hulegården

botilbud Et inkluderende fællesskab

Læs af livet Læs i livet Læs i livet

Du bor i et af vores ni selvstændige huse, hvor du selv deltager i at få huset til at fungere. Det handler om at være deltagende i et fællesskab, læring og udvikling. Vi hjælper dig til at finde uddannelse, arbejde eller beskæftigelse.

Du er altid velkommen til at ringe.

Helle for fællesskab og udvikling
Efterskoleophold for sent udviklede unge

Kom og vær en del af vores fællesskab og mød nye venner.

Du møder en prøvefri skole med praktiske og kreative værksteder og hvor vi sammen har fokus på din personlige udvikling og livsglæde.

Læs meget mere om vores tilbud på:
www.efterskolenhelle.dk

helle
for at kunne videre

Landskonference 2017

BESKYTTET BESKÆFTIGELSE, AKTIVITETS- TILBUD

og miljø-
skifte

**LEV afholder landskonference den 2. november 2017
kl. 10 – 16.30 på Scandic i Kolding**

Landskonferencen tager udgangspunkt i LEVs nuværende fokussag om beskyttet beskæftigelse (§ 103) og aktivitetstilbud (§ 104) og vigtigheden af, at sådanne tilbud er adskilt fra borgerens bolig, så det hele ikke kommer til at foregå på samme matrikel.

Formålet med konferencen er at skabe fokus på området, præsentere nye og anderledes aktiviteter og give beslutningstagere bedre mulighed for at skabe nye tilbud og udvikle eksisterende.

Med LEVs Landskonference 2017 sætter vi spot på, hvordan vi giver mennesker med udviklingshæmning mulighed for at få en aktiv hverdag med beskæftigelses- og aktivitetstilbud, der er spændende, udviklende og giver den enkelte selvværd og livskvalitet. I kraft af gode værkstedstilbuds rehabiliterende indsats kan det for nogen oven i købet være en måde at forberede sig til at komme i skånejob på det ordinære arbejdsmarked.

Målgruppen for konferencen er kommunal- og landspolitikere, fagprofessionelle fra udførerområdet, myndighedsmedarbejdere og beslutningstagere fra kommunerne og pårørende.

Landskonferencen planlægges som en begivenhed med flere elementer:

- Oplæg om formålene med beskæftigelses- og samværstilbud
- Oplæg om nye initiativer på området, anderledes innovative tilbud, herunder medier, events og andre spændende nye initiativer
- Cafe-område hvor en række aktiviteter fremvises som en slags messe og/eller udstilling.

Følg med på lev.dk og her i bladet om nyt om konferencen.

Mj Autosadelmager ApS

CARFIX SEATING
Selesystem lever videre...

Mj Autosadelmager ApS som igennem mange år har arbejdet med indretning og tilpasning af handicapmateriel, har købt og overtaget Carfix Seating.

Carfix Seatings unikke selesystem vil køre videre i samme form, kvalitet og egenskab som før.

Afslækning af sædels med det formål at personer med særlige behov ikke kan udløse sikkerhedszonen.
Erklæring til Trafikstyrelsen medfølger.

Gå ind på Mhufsky.dk og se meget mere i brochurerne om afslækning, sikkerhed og forhandlingsbetingelser.

Mj Autosadelmager ApS • Holmenagvej 202 • 8220 Århus V
96 24 33 50 • mj@autosadelmager.dk

KRØYER PEDERSEN
STATSAUTORISERERE REVISORER

Hostrupsvej 4 • 7500 Holstebro • Tlf. 9610 6161
Torvegade 2 • 7600 Struer • Tlf. 9684 2000
Harbogade 51 • 6990 Ulfborg • Tlf. 9749 1366

Styrke til at være noget for andre

www.sl.dk

SOCIALPÆDAGOGERNE

UNGDOMS UDDANNELSESCENTER MAGLEMOSEN BALLERUP

Ungdomsuddannelse under STU

Ungdomsuddannelsescenter Maglemosen er et uddannelsesstilbud til unge mennesker mellem 16 og 25 år. Uddannelsesstilbuddet gives til unge udviklingshæmmede, der efter endt grundskoleundervisning, fortsat har behov for specialundervisning, værkstedsaktivitet eller tilsvarende som forberedelse til voksenlivet og som ikke kan indgå i de ordinære uddannelsesstilbud. Der kan tilrettelægges særlige forløb under Lov om specialundervisning for voksne.

- Individuelt tilrettelagt uddannelsesstilbud
- Undervisningsaktiviteter, eksterne praktikforløb, liniefag
- Sociale og pædagogiske aktiviteter
- Optagelse kan foregå løbende

Magleparken 1 • 2750 Ballerup • Tlf. 44 77 61 01 • maglemosen@balk.dk • www.maglemosen.dk

Mød 11 ud af de 12 mest populære zoo-dyr

Vilde oplevelser for hele familien

Kom og mød de skønne isbjørneunger og bliv klogere på istidens dyr, når den spændende udstilling åbner den 8. april.

www.aalborgzoo.dk
 aalborgzoo

Aalborg ZOO

EUROPE'S BEST ZOO
2016-2017

NY
BOG

Velkommen i min bydel

”Velkommen i min bydel” handler om lokal social integration af en gruppe borgere med udviklingshæmning i Andelssamfundet i Hjortshøj, der ligger nord for Aarhus.

På bogens bagside kan man læse følgende om indholdet: ”Hvis den type af projekter skal lykkes, kræver det en særlig indsats og involvering af naboer og lokalsamfund. Således er udgangspunktet for denne undersøgelse en analyse af motiver og ressourcer bag naboernes involvering i projektet. Mere præcist giver bogen et indblik i naboernes engagement og betydning for det specifikke projekt med et særligt fokus på deres drivkraft og motiver. Kombinationen af et særligt lokalsamfund med en inkluderende kultur, en rummelig organisering, og et naturskønt område med god plads udgør nogle af grundelementerne bag den succes, som projektet indtil videre har opnået. På den måde bidrager dette projekt med viden og læring om integration mellem samfundsmæssige grupper, der ellers lever adskilte i segregerede boligområder, og lokalsamfund.”

Bogen skal ses som et videnskabeligt studie af de to forfattere, Anja Jørgensen og Mia Arp Fallov, der begge er tilknyttet Institut for Sociologi og Socialt Arbejde ved Aalborg Universitet.

Velkommen i min bydel
Af Anja Jørgensen og Mia Arp Fallov
Udgivet af Aalborg Universitetsforlag
175 kr. Kan bestilles på aauforlag.dk

DUFTEN AF VARM MAD

Det er åbenbart aldrig for sent at blive klogere. Og heldigvis for det. Et eksempel på det kunne man læse i et indlæg i Jydske Vestkysten i starten af april. De to byråds-kandidater i Billund for Socialdemokratiet, Ann Charlotte Gaardsvig Vilstrup og Eva Kristensen, skrev nemlig om et hyppigt tilbagevendende emne her i LEV Bladet, nemlig tilberedning af mad til mennesker med udviklingshæmning.

I mange kommuner har man i de senere år set en udvikling fra hjemmelavet mad på bostederne til levering af vakuumpakket mad, hvor den eneste lokale tilberedning foregår i en mikrobølgeovn. Men det reagerer de to byråds-kandidater på med dette indlæg:

”Lad os få madlavningen tilbage på alle plejecentrene og vores bosteder. Duften af varm og veltilberedt mad giver appetit og større livsglæde.

I Billund Kommune er det svært at styre udgifterne på ældre og handicapområdet. I medierne nævnes alt imellem 13-15 millioner kroner i underskud på ældreområdet. Noget af det kan skyldes, at der ikke har været tilstrækkelig tilslutning/opbakning til storkøkkenet i Grindsted.

De stærkeste ældre har valgt andre alternativer. Vi skal stadig kunne levere mad, til de som ønsker det, men vi må erkende, at efterspørgslen ikke har været så stor som antaget.

Vi var selv med til at træffe beslutningen om storkøkkenet og vakuum mad - men som politiker skal man ikke holde sig for god til at indse og indrømme, at man traf en forkert beslutning.

Vi er blevet klogere og ønsker forandring til fordel for alle.”

Skab dit eget drømmehjem

Viborgs billedskole åbner i fire dage dørene for 12 personer med udviklingshæmning, som kvit og frit får muligheden for at boltre sig i de kreative rammer. Planen er, at de 12 viborgensere over to dage i maj og to dage efter sommerferien skal give deres bud på, hvordan deres drømmehjem kan se ud. LEVs lokale kreds betaler for opholdet.

”Hvordan kunne de egentligt tænke sig at bo? I en undervandsbåd, i Rundetårn, eller vil de bare helst bo sammen med nogen? Vil de have en kat, vil de have hvide vægge, eller skal de være gule og grønne? Når vi andre flytter hjemmefra, så gør vi os jo nogle tanker om den slags, men udviklingshæmmede flytter tit ind i noget, som andre har bestemt på forhånd. Det vil vi gerne udfordre, og derfor vil vi gerne levere de penge, det koster,” siger LEVs kredsformand i Viborg Susanne Andersen til Viborg Stifts Folkeblad.

Videre fortæller hun, at LEVs kreds gerne vil undersøge, om man kunne lave boliger på en anden måde, end man gør i dag, men at man ingen dagsorden har om, at der skal komme et særligt produkt ud af det.

Kommunekredse

LANDSFORENINGEN LEV

– udvikling for udviklingshæmmede

LANDSKONTOR:

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup
Telefon: 3635 9696
E-mail: lev@lev.dk
Web: www.lev.dk

KONTOR- OG TELEFONТИD:

Mandag til torsdag: 9.00-15.00
Fredag: 9.00-13.00
Bankkonti i AL-Bank:
5332 0245153 (gaver og bidrag)
5323 0382733 (kontingenter m.v.)

LANDSFORMAND:

Anni Sørensen
Tlf. 2628 3083
e-mail: as@lev.dk

LEV BLADET:

Nr. 3/66. årgang 2017
ISSN: 1903-7937

PROTEKTOR:

Hendes Majestæt
Dronningen

MEDLEM AF:

Inclusion International
NSR – Nordisk Samarbejdsråd

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

Anni Sørensen

REDAKTION:

Anni Sørensen, Arne Ditlevsen,
Jeppe Sørensen, Hans Andersen,
Lars Ege, Thomas Gruber,
Thomas Holberg

FORSIDEFOTO:

Claus Bonnerup

STOF TIL BLADET SENDES TIL:

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup
Telefon: 3635 9696
Telefax: 3635 9697
E-mail: redaktion@lev.dk
Indsendte bidrag afspejler ikke
nødvendigvis LEVs holdninger.

DEADLINE:

LEV 4 udkommer den 23. juni.
Deadline er den 15. maj.
LEV 5 udkommer den 8. september.
Deadline er den 3. august.

ANNONCEEKSPEDITION:

FL Reklame
Damgårdvej 46, Gram
8660 Skanderborg
Tel. 8793 3788
Email: fl@flreklame.dk

OPLAG:

8.000 stk.

LAYOUT OG TRYK:

Synergi Reklamebureau Webbureau

LEVS RÅDGIVNINGSTJENESTE:

Mandag, tirsdag, onsdag: 10.00-12.00.
Ring på tlf. 8038 0888.
LEV betaler samtalen.
E-mail: raadgivning@lev.dk

MANGLENDE LEVERING AF BLAD:

Hvis du ikke har modtaget
LEV Bladet så send en mail til
info@portopartner.dk. De vil sørge
for, at bladet bliver eftersendt til dig.

Assens/Middelfart/Nordfyn

Ingrid Rasmussen
Tlf. 2321 8754
e-mail: ingrid-rasmussen@outlook.com

Billund

Mette Andersen
Tlf. 2870 3091
e-mail: flintemarken@gmail.com

Bornholm

Henrik Stilling
Tlf. 2617 0829
e-mail: hstilling@gmail.com

Djursland

Per Sørensen
Tlf. 8639 4881
email: sorensen.ahorn6@mail.tele.dk

Dragør/Tårnby

Tina Greve
Tlf. 6071 4705
e-mail: tina-greve@hotmail.com

Egedal

Jane Villemoes
Tlf. 4031 7597
e-mail: janevillemoes@msn.com

Esbjerg/Fanø

Dorthe Højriis Thomsen
Tlf. 5230 8771
e-mail: dhtprivat@mail.dk

Favrskov/Skanderborg

Lone Thykær
Tlf. 8691 1070
e-mail: levesbjergfano@gmail.com

Faxe/Vordingborg/Stevns

Winnie Lindner Pedersen
Tlf. 2945 8313
e-mail: winnie_lindner@mail.tele.dk

Fredensborg/Hørsholm/Rudersdal

Flemming Sundt
Tlf. 4586 1707
e-mail: flemmingsundt@gmail.com

Frederiksberg

Kirsten Bartroff
Tlf. 3146 9287
e-mail: kirsten.bartroff@kreds.lev.dk

Frederikssund

Anita Stockholm
Tlf. 4818 1048
e-mail: anita@mertzit.dk

Furesø

Sine Holm
Tlf. 4498 4454
e-mail: sine.holm@biomerieux.com

Fåborg-Midtfyn/Ærø

Ulla Stick
Tlf. 6268 1987
e-mail: ulla.stick.kredslev@mail.dk

Gentofte

Jens Christian Pedersen
Tlf. 3968 2056
e-mail: jcpedersen@gmail.com

Gladsaxe

Alice Rasmussen (kontaktperson)
Tlf. 3969 5852
e-mail: alice.rasmus@webspeed.dk

Greve

Allan Jørgensen
Tlf. 4390 8963
e-mail: allan_joergensen@mail.dk

Haderslev

Solvej Laugesen
Tlf. 7484 1665
e-mail: solvej1954@gmail.com

Hedensted/Horsens

Dorrit S. Haulrich
Tlf. 7589 7919
e-mail: dokinira@hotmail.com

Helsingør

Jacob Svendsen
Tlf. 4922 6162
e-mail: jacob.svendsen@pol.dk

Herlev

Malene Hyldekrog
Tlf. 2467 3179
e-mail: malene@hyldekrog.dk

Hillerød/Allerød

Dorthe Kann
Tlf. 4826 1050
e-mail: dkann@dadlnet.dk

Holbæk

Mogens Hansen
Tlf. 2149 5389
e-mail: mogenshansen49@gmail.com

Høje Taastrup

Erik Petersen
Tlf. 2211 3430
e-mail: svane1@post11.tele.dk

Kalundborg

Søren Hansen
Tlf. 5950 7416
e-mail: sdh@dbmail.dk

Kerteminde

Laurits Nielsen
Tlf. 6534 1509
e-mail: lauhed1@gmail.com

Kolding

Inge Stausholm
Tlf. 7553 1320
e-mail: inge@istausholm.dk

København

Danielle Pröschild
Tlf. 4013 7016
e-mail: danielle@proschild.dk

Køge

Claus Nielsen
Tlf. 5628 3428
e-mail: claus.e.nielsen@gmail.com

Lolland-Falster

Kari Nordeide
e-mail: kari.nordeide@gmail.com

Morsø

Villy Lauridsen
Tlf. 4033 5961
e-mail: lauridsen.1@mail.dk

Nyborg

Ole Skovsbøll
Tlf. 4029 6097
e-mail: skovsboell@hotmail.com

Odder/Samsø

Tom Møller Jensen
Tlf. 3020 9133
e-mail: tom.m.jensen@gmail.com

Odense

Ib Poulsen
Tlf. 5386 1402
e-mail: ib.poulsen@gmail.com

Odsherred

Dorthe Pedersen
Tlf. 2120 8284
e-mail: dorthe.pedersen@hotmail.com

Randers

Vitus Jordan
Tlf. 2448 4180
e-mail: vitusjordan@gmail.com

Ringsted

Karl Østergaard Hansen
Tlf. 6150 1840
e-mail: lev.ringsted@gmail.com

Roskilde/Lejre

Bjørn Lykke Sørensen
Tlf. 6172 0976
e-mail: bohism29@gmail.com

Rødovre

Tom Olsen
Tlf. 2021 3651
e-mail: tom-riechmann@post.tele.dk

Silkeborg

Anders Christensen
Tlf. 8684 6221
e-mail: anderschristensen1976@gmail.com

Skive

Jørn Bruun
Tlf. 3023 5517
e-mail: bruun.skive@youmail.dk

Slagelse/Sorø

Gitte Larsen
Tlf. 2853 1309
e-mail: gla@attheweb.dk

Solrød

Carsten Wærens
Tlf. 5614 4125
e-mail: waerens@webspeed.dk

Svendborg/Langeland

Frank E. Jensen
Tlf. 6222 1490
e-mail: edelberg@stofanet.dk

Sønderborg

Finn Schmidt (kontaktperson)
Tlf. 2532 0805
e-mail: fluefinn43@gmail.com

Tønder

Jens Ellekjær
Tlf. 7472 4094
e-mail: je@kreds.lev.dk

Varde

Ole Lennart
Tlf. 2170 0359
e-mail: familien-lennart@mail.dk

Vejen

Karin Runge Hansen
Tlf. 2328 2662
E-mail: karin.runge@outlook.dk

Vejle

Kirsten Marie Sørensen
Tlf. 2176 3921
e-mail: ksorensen@stofanet.dk

Vendsyssel

Fridolin Laager
Tlf. 6146 8087
e-mail: laagerf@gmail.com

Vestegnen

Niels Tobiasen
Tlf. 2420 1624
email: lev.vestegnen@kreds.lev.dk

Vestjylland

Kurt Veise
Tlf. 6140 9025
e-mail: kurt.veise@lev-vestjylland.dk

Viborg

Susanne B. Andersen
Tlf. 2822 0596
e-mail: susannebandersen5@gmail.com

Aabenraa

Calle Bork Thams
e-mail: callethams@gmail.com

Aalborg/Himmerland

Anders Hind
e-mail: hindanders@gmail.com

Aarhus

Konstitueret formand:
Anne Kjeld Pedersen
Tlf. 2546 2978
e-mail: anne.kjeld.pedersen@gmail.com

Angelmanforeningen i Danmark

Lene S. Kongpetsak
Tlf. 5380 0284
e-mail: lenesommer@kongpetsak.dk
www.angelman.dk

Danske Døvblindfødtes Forening

Vibeke Faurholt
Tlf. 9885 4332
e-mail: faurholt@mail.tele.dk
www.ddbf.info

Dansk Forening for

Tuberøs Sclerose

Liselotte W. Andersen
Tlf. 8627 7714
e-mail: brandersen@webspeed.dk
www.tsdanmark.dk

Den danske CDG-forening

Pia Seitzberg
Tlf. 4634 1546
e-mail: johnnymadsen@email.dk
www.cdg.dk

Handicappede børn og unge uden diagnose

Anja Grevinge
Tlf. 6178 0508
e-mail: formand@hbud.dk
www.hbud.dk

Landsforeningen for Rubinstein-Taybi Syndrom

Karin Kirkedal Hansen
Tlf. 7569 5559
e-mail: kirkedal.hansen@jafnet.dk
www.rubinstein-taybisyndrom.dk

UniqueDanmark

Brian Schack
e-mail: formand@uniquedanmark.dk
www.uniquedanmark.dk

Kristelig Handicapforening

Thomas Bjerg Mikkelsen
Tlf. 8741 0138
e-mail: formand@k-h.dk
www.k-h.dk

Smith-Magenis Syndrom Forening

Charlotte Munk
Tlf. 2072 0817
e-mail: skovager9@gmail.com
www.smith-magenis.dk

Landsforeningen Downs Syndrom

Karina Rhiger
Tlf. 2870 4868
e-mail: formand@downssyndrom.dk
www.downssyndrom.dk

Landsforeningen for Fragilt X syndrom

Eva Bryld
Tlf. 2349 0317
e-mail: formand@fragiltx.dk
www.fragiltx.dk

Dansk Forening for Williams Syndrom

Mette Grentoft
Tlf. 2261 2760
e-mail: mettegreentoft@gmail.com
www.williams-syndrom.dk

Landsforeningen for Prader-Willi Syndrom

Jytte Helgogaard
Tlf. 2167 1299
e-mail: jyttehelgogaard@tdcadsl.dk
www.prader-willi.dk

Landsforeningen for Sotos Syndrom

Yvonne Wounlund
Tlf. 6447 1090
e-mail: yvonne-wounlund@mail.dk
www.sotosyndrom.dk

Landsforeningen Rett Syndrom

Martin Jagd Nielsen
Tlf. 2170 3314
e-mail: martin@rett.dk
www.rett.dk

ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund

Lars Gjermandsen
Tlf. 7572 4688, Fax 7572 4633
e-mail: ulf@ulf.dk
www.ulf.dk

Copyright:

LEV må gerne kopieres og på anden måde anvendes, hvis kilden tydeligt angives.

Et eksemplar af den pågældende publikation bedes tilsendt LEVs redaktion.
ISSN 1903-7937

25 ÅRS ERFARING

I AT SÆLGE BUSSER TIL INSTITUTIONER, PLEJEHJEM OG HANDICAPPEDE

Vi tror på, at den største tryghed opnås, ved at du som chauffør kan få alt det, du har brug for ét sted. Som en del af Autohuset Vestergaard A/S kan vi i Rehabililer specialindretning sørge for, at dit transportmiddel ikke bliver en del af de udfordringer din hverdag måtte have.

Rehabililer Vejle | Flegmåde 18 · 7100 Vejle

Rehabililer Odense | Hestehaven 1 · 5260 Odense S

Rehabililer Nærum | Nærum Hovedgade 1 · 2850 Nærum

BESØG VORES WEBSITE PÅ REHABILER.DK
og find os på facebook!

REHABILER
specialindretning

- et familielignende, trygt
bofællesskab målrettet
borgere med udviklingshæm-
ning og autisme.

Bofællesskabet Reinsholmgård er et nyt botilbud beliggende på en firlænget gård midt på Halsnæs i Nordsjælland. Bofællesskabet Reinsholmgård er et heldagstilbud til 3 voksne psykisk udviklingshæmmede beboere med autisme, i rummelige familielignende og landlege omgivelser. Det er beboere, der - grundet betydelig nedsat psykisk funktionsevne - har behov for en særlig boform. De kræver koncentreret og konstant verbal, psykisk og/eller fysisk støtte og hjælp i dagligdagen, jf. servicelovens §108.

Der vil derfor være 1 til 1 normering med gennemgående personaler i de vågne timer alle årets dage. Beboeren skal kunne indgå i et dagtilbud på stedet og skal kunne bruge/profitere af bofællesskabets tilbud. I dagligdagen skabes strukturerede og trygge rammer med opgaver, som er tilpasset den enkelte beboer og det den enkelte kan magte.

På gården er der plads til ro og fordybelse. Beboerne mødes med omsorg og opmærksomhed fra de samme genkendelige personaler. Her dyrker vi jorden, passer vores husdyr og forarbejder råvarerne. Vi prioriterer at opbygge et fællesskab omkring måltiderne og vil sammen skabe traditioner med fest, musik og sang. Her er rig mulighed for at udfolde de kreative sider inden for kunst og musik.

LEDIGE PLADSER - SE MERE PÅ VORES HJEMMESIDE

www.reinsholmgaard.dk

Kontakt leder Lars Albertsen for nærmere oplysninger på mobil **2685 3462**

Beskæftigelse Chaplin

Et rigtigt arbejde...

Chaplin er en socialøkonomisk virksomhed i Helsingør som siden 2003 har ydet botræning, beskæftigelse og uddannelse til mennesker på særlige vilkår.

Her er medarbejderne i front i den daglige drift, med hver deres arbejds- og ansvarsområder.

Det pædagogiske personale støtter og vejleder den enkelte og de forskellige teams.

...med mange muligheder

Vil du lære at lave bolcher?

Eller løse håndværks- og pedelopgaver?

Vil du designe smykker?

Ekspedere kunder i en stor støgbutik?

Vil du tilberede og anrette mad på byens bedst besøgte café i hjertet af Helsingør?

Eller vil du servere for de mange glade gæster?

Vil du lære at arbejde med 3D print?

Chaplin har det hele ...

Chaplin
BO, BESKÆFTIGELSE OG UDDANNELSE

WWW.CHAPLIN.AS

ALLE KAN REJSE PÅ FERIE!

I Bravo Tours skræddersyer vi oplevelser til alle. Kontakt os for et uforpligtende tilbud.

Bravo Tours tilbyder grupperejser for mennesker med udviklingshæmning

I mere end 15 år har vi arrangeret spændende grupperejser for udviklingshæmmede – for uanset hvem man er, og hvordan man gerne vil rejse, sørger vi for, at der er styr på alle detaljer. Hos Bravo Tours går vi aldrig på kompromis med kvaliteten, og vores dansktalende rejseledere tager hånd om ferien, lige fra I lander på rejsemålet. Vi glæder os til at gøre jeres drømme til virkelighed.

Rejs med ligesindede – rejser for udviklingshæmmede

Ophold med
ALL
INCLUSIVE

Alle skal
have en god
ferie i respekt
for hinandens
behov

Ophold med
ALL
INCLUSIVE

I SAMARBEJDE MED ULF REJSER

Golden Sands • Bulgarien

Golden Sands er et populært rejsemål i Bulgarien, med en lille by og skøn strandpromenade med boder og butikker, hvor man får meget for pengene.

Vi skal bo på Hotel Madara, som er et 3-sjernet hotel. På hotellet er der udendørs og indendørs pool. Hvis man har lyst, er der mulighed for forskellige aktiviteter.

Afrejse: 25. juli · Hjemkomst: 1. august 2017

Pris pr. person v/2 personer i delt dobbeltværelse **kr. 9.575**

ULF
FERIE

I SAMARBEJDE MED ULF REJSER

Costa de Almería • Spanien

Vi skal bo på solkysten, Roquetas de Mar, på strandhotellet Best Sabinal. Hotellet ligger lige ud til strandpromenaden og det fascinerende Middelhav. Er du til sol, vand og strand, har hotellet et pool område med tilhørende græsplæne, hvor der kan solbades. Pool området vender ud til strandpromenaden, og giver dig den skønneste udsigt.

Afrejse: 13. september · Hjemkomst: 20. september 2017

Pris pr. person v/2 personer i delt dobbeltværelse **kr. 8.425**

ULF
FERIE

 Bravo Tours
-FERIE PÅ DANSK

Ring 96 27 37 77 eller bestil på bravotours.dk

Alle skal
have en god
ferie i respekt
for hinandens
behov

JEG ER UNG OG HAR
UDVIKLINGSHÆMNING - KAN
DET OVERHOVEDET LADE SIG
GØRE, AT JEG FÅR
EN FORSIKRING?

JEG BOR I ET
BOFÆLLESSKAB, ER DET
SÅ MULIGT AT FÅ EN
FORSIKRING, DER IKKE KOSTER
FOR MEGET?

JEG HAR ET HANDICAP,
SÅ DERFOR ER DER INGEN
FORSIKRINGSSELSKABER, DER
VIL FORSIKRE MIG.

NÅR MAN ER
UDVIKLINGSHANDICAPPET,
SÅ HJÆLPER KOMMUNEN DA
MED EN FORSIKRING,
GØR DEN IKKE?

HVAD KAN DER SKE I
MIT LIV, SOM GØR, AT DET
ER NØDVENDIGT, AT JEG
FÅR EN FORSIKRING?

Forsikring

- er det overhovedet noget for mig?

Er dette tanker, du kan nikke
genkendende til?

Så kunne HANDI Forsikrings-
service være en god mulighed
for at få svar på dine spørgs-
mål om forsikring.

Vi tilbyder forskellige
forsikringsmuligheder til
mennesker med udviklings-
hæmning og andre handicap.

Ring til os og hør nærmere.

CODAN **HANDI**
Forsikringservice

HANDI Forsikringservice

Tlf. 3635 9640

(mandag-torsdag kl. 9-15)

Email: handi@lev.dk